

ZELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik: Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Zelezarnja«, Železarna Jesenice, Telefon int. 758 in 754 — Tisk ČP »Gorenjski tisk«

ZELEZAR

Izvršitev programa skupne in blagovne proizvodnje za april 1968

Delovna enota	Skupna proizvodnja			Blagovna proizvodnja		
	program	Izvrš.	indeks	program	Izvrš.	indeks
Plavž	11.140	10.932	98.1			
Martinarna	31.500	30.609	97.2			
Elektro peč	6.500	6.213	95.6			
Livarne	1.085	955	88.0		4	
Opekarna	1.920	1.736	90.4	170	240	141.1
TOPILNICE:	52.145	50.445	96.7	170	244	143.6
Bluming	28.500	35.405	124.2	420	803	191.2
Valjarna trakov	10.000	9.054	90.5	2.500	3.080	123.2
Profilarna	100	49	48.7	100	37	36.8
Težka proga	3.900	5.516	141.4	420	462	110.1
Lahke proge	3.020	3.430	113.6	2.100	2.125	101.2
Valjarna žice:						
— Jesenice	3.600	3.083	85.6		478	
				1.000		126.6
— Bela	2.000	1.864	93.2		788	
Skupaj:	5.600	4.947	88.3		1.266	
Valjarna 2400	7.800	8.106	103.9	7.500	7.781	103.8
Valjarna 1300	4.100	4.934	120.3	4.100	4.854	118.4
Jeklovlek	880	799	90.9	875	799	91.4
VALJARNE:	63.900	72.240	113.1	19.015	21.207	111.5
Hladna valjarna	2.300	2.071	90.0	2.300	2.057	89.4
Žičarna	4.460	3.522	79.0	2.740	2.300	83.9
Žebljarna	1.060	1.056	99.6	1.051	1.043	99.3
Elektrodni—žica	860	795	92.5	855	791	92.5
—prašek	40	37	93.3	40	37	93.3
PREDEL. OBR.	8.720	7.481	85.8	6.986	6.228	89.2
ZELEZARNA:	124.765	130.166	104.3	26.171	27.679	105.8

Blagovne proizvodnje za dom je bilo planirane 399 ton izvršene pa 283 ton

Odpravljeno je bilo 27.267 ton.

Železarna je operativni plan skupne proizvodnje 124.765 ton dosegla s 130.166 tonami ali 104,3 %. Presežena količina v celokupni proizvodnji se je odrazila v blagovni proizvodnji; plan 26.171 ton je bil presežen za 5,8 % in je bila dosežena s 27.679 tonami. Odprava končnih izdelkov je samo malo zaostala za blagovno proizvodnjo in je znašala 27.267 ton. Na to odpravljeno količino smo dosegli realizacijo 56,6 milijonov N din ali povprečno prodajno ceno 207 din za kg naših proizvodov. K celotni realizaciji podjetja 58,4 milijonov ND so prispevali še livarne, šamotarna in ostali.

Toplice: Plavž je dosegel za 200 ton nižjo proizvodnjo od planske predvsem na račun neustrezne rude. V jeklarni so izdelali 36.822 ton jekla, kljub temu pa smo znižali zaloge vseh vrst polfabrikatov v tovarni za nadaljnjih 540 ton; tako znaša zaloga s 1. 5. 1968 27.275 ton in je nižja za 5.160 ton, kot je bila v začetku leta. Če

je to uspeh v cilju zmanjšanja zalog in manjšega vezanja obratnih sredstev, nam na drugi strani stanje zaloga dela velike težave pri odvijanju programov. Na BBC peči smo zaradi potrebnih širin trakov uspešno odlili šest šarž nerjavečih jekel v normalno konične kokile.

Valjarne: Bluming je prevajal takšno količino, ker je imel tudi romunski vložni material. Linija rezanja se lahko pohvali s povečanjem rezanja iz meseca v mesec, tako da dnevno razrežejo po 300 — 350 ton, tako da so se približali že 7.000 razrezanih trakov v aprilu; ostanek do 9.054 ton pa so trakovi za hladno valjarno, izvoz in ostale domače kupce. Lahke proge so že nekaj mesecev z blagovno proizvodnjo okrog 2000 ton. Poleg tega so morali izdelati še okrog 1000 ton materiala za jeklovlek in nekaj za žičarno. Z lepim uspehom se lahko pohvalita valjarna tanke in debele pločevine. Verjetno pa

(nadalj. na 2. str.)

Uredništvo Zelezarja je na pobudo propagandne komisije pri SD Jesenice letos prvič razpisalo natečaj za izbor najboljšega športnika občine za sezono 1967/68. Bralci Zelezarja so izbrali za najboljšega LUDVIKA ZAJCA (smučarski skoki), za njim so se uvrstili ALBIN FELC (hokej), BLAŽ JAKOPIČ (alpsko smučanje), ALOJZ KERSTAJN (smučarski teki) in PAVLE DIMITROV (alpinizem). Vsem petim je na torkovem večeru SPORT V BESEDI IN SLIKI podpredsednik SOB Jesenice Tone Skrt podelil lične pokale in plakete, ki jih bo vsako leto podeljevala Občinska zveza za telesno kulturo petim najboljšim športnikom v občini. Ludvik Zajc pa je ob tej priložnosti prejel tudi trofejo »zlate smučiči«, ki jih podeljujejo Športske novosti najboljšemu jugoslovanskemu smučarju

Kako smo volili samoupravne organe?

Za volitve v samoupravne organe Železarne, dne 26. aprila t. l., je bilo v volilni imenik vpisanih 6.733 volilnih upravičencev. Od vseh volilnih upravičencev je glasovalo 5.612 ali 83,35 %. Volilni odbori so ugotovili, da je na dan volitev bilo opravičeno odsotnih 705 delavcev ali 10,47 %, ki zaradi tega opravičeni niso volili. K volitvah ni pristopilo, oziroma je neopravičeno izostalo 416 delavcev ali 6,18 %.

Najboljši uspeh so na volitvah dosegle naslednje delovne enote: vzdrževanje elektro naprav 96 % udeležba, (volišče Jesenice) strugarna valjev 95 % udeležba, razisko. valjni oddelek in regulacijska tehnika in avtomacija pa 94 % udeležba. Nad 90 odstotno udeležbo so dosegle še naslednje enote: valjarna Bela, strojne delavnice, vzdrževanje elektro naprav (volišče Javornik in Bela) in gradbeno vzdrževanje. Udeležbo med 80 in 90 % je doseglo 17 delovnih enot, ostale pa so dosegle slabše rezultate, med njimi najslabše martinarna, ki je dosegla le 61 % udeležbo. Udeležba na volitvah je letos bila za 1 % slabša kot lansko leto, opravičena odsotnost za pol % boljša, neopravičena odsotnost pa tudi za dober odstotek slabša. Ta primerjava nam narekuje, da bomo pri hodnje leto morali v delovnih enotah, ki delajo po sistemu 4 + 1 odpreti volišča že prejšnje popoldne, da bi omogočili volitve tudi delavcem, ki so na dan volitev prosti. Posebno je to važno za tiste delavce, ki se vozijo na delo. Letos smo to omo-

gočili samo na plavžu in je zato ta delovna enota dosegla sorazmerno dober re-

zultat, saj je neopravičeno izostalo z volitev le 3 % volilcev, v primerjavi z martinarno, kjer je ena izmena imela prost dan in je kar 28 % delavcev neopravičeno izostalo z volitev.

Na letošnjih volitvah smo volili polovico članov v de- (nadalj. na 3. str.)

NOVI ČLANI DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Na volitvah dne 26. aprila t. l. smo izvolili naslednje sodelavce v delavski svet Železarne:

Za mandatno dobo dveh let:

1. Berlot Ivan, plavž; 2. Čufar Tomaž, martinarna; 3. Kalan inž. Alojz, martinarna; 4. Fajfar Stanko, elektro-jeklarna; 5. Strajnar Anton, livarna; 6. Markelj Franc, valjarna profilov; 7. Ferk Franc, valjarna profilov; 8. Lavrinc Jože, valjarna 1300; 9. Tičar Janez, valjarna 1300; 10. Pintar Rado, valjarna 2400; 11. Podlipnik Vladimir, valjarna Bela; 12. Markelj Slavko, jeklovlek; 13. Sušnik Ivan, hladno valjarna-žičarna; 14. Stenovec Vlado, hladno valjarna-žičarna; 15. Šalika Anton, hladno valjarna-žičarna; 16. Bizilj Slavko, elektrodni oddelek; 17. Suštaršič Alojz, strojne delavnice; 18. Gregant Albin, strojne delavnice; 19. Faletič inž. Janez, strojno vzdrževanje; 20. Peternel Janez, strojno vzdrževanje; 21. Kos Boris, vzdrževanje elektro naprav; 22. Slivnik inž. Lojze, vzdrževanje elektro naprav; 23. Košir Jože, transportna služba; 24. Kalan Franc, transportna služba; 25. Brezigar Stane, transportna služba; 26. Rovar Vlado, plinska in vodna energija; 27. Košir Anton, OTK; 28. Arh inž. Jože, RO; 29. Pretnar Stane, GEŽ; 30. Škulj Zofka, GEŽ; 31. Sekne inž. Stane, sektor za ekonomiko; 32. Polak inž. Peter, kadrovski sektor.

Za mandatno dobo enega leta pa naslednje člane:

1. Horvat Stane, jeklovlek; 2. Senčar inž. Vladimir, valjarna Bela.

Težišče naj bo na požarni preventivi

Danes se je v Kranju pričel VI. kongres Gasilske zveze Slovenije. Ta humanitarna organizacija v 1.310 terenskih, industrijskih in poklicnih enotah združuje okoli 100.000 članov, od tega čez 40.000 operativnih članov, ki so vsak čas pripravljeni pomagati v nesreči. Ta mogočna organizacija, ki se prav tako kot vse druge organizacije dnevno srečuje s težavami, predvsem pa s pridobivanjem aktivnih sodelavcev, ki jih moderen tok življenja vleče drugam, se dnevno krčevito bori tako s svojim delovnim programom, kakor s konkretnimi akcijami za premagovanje nasprotij med osebnimi in družbenimi koristmi. V tej plemeniti borbi za razširitev svojih vrst je organizacija gasilcev prežeta z velikim optimizmom, kajti tudi to sodi v okvir celotnih družbenih prizadevanj za humanizacijo naših odnosov.

Pri pregledovanju podatkov o požarih in požarni škodi v zadnjih štirih letih opazimo, da število požarov ne narašča, pač pa je v porastu škoda, ki jo povzročijo požari. Tako je bilo samo v letu 1967 v Sloveniji 1.119 požarov, ki so povzročili 28 milijonov N dinarjev materialne škode, če pa k tem dodamo še ostalo škodo (izpad proizvodnje, ukinjanje proizvodnje, odpust delavcev idr.), bi dejanska škoda pomenila v lanskem letu v Sloveniji 190 milijonov N din požarne škode. Ob tem pa ne smemo prezreti tudi človeških žrtev na požarih, ki so lani terjali 13 življenj in 93 težko poškodovanih oseb.

Med vzroki požarov je na prvem mestu nepazljivost brezbriznost in malomarnost z 31,6 odstotki, sledijo požari zaradi gradbenih pomanjkljivosti s 16,2 %, otroška igra z ognjem s 14,6 %, elektrika z 8,4 % itd. Presenetljivo v močnem porastu so požari zaradi gradbene pomanjkljivosti (1964 — 9 % 1967 — 16,2 %). Ob vseh teh ugotovitvah pa ne smemo prezreti, da bi bila požarna škoda po mednarodnih izračunskih faktorjih še trikrat večja, če ne bi bilo organiziranih gasilskih ter reševalnih akcij in bi požarne nesreče prepustili stihiji. Po takih izračunih so gasilske organizacije v lanskem letu prihranile družbi 380 milijonov N din ali še enkrat toliko kot je znašala požarna škoda. Samo poklicna gasilska četa naše Železarnice je v lanskem letu imela 274 intervencij, v katerih je sodelovalo 480 gasilcev. Zelo pomembna naloga, ki jo opravljajo tako poklicne kot prostovoljne enote, je preventivno vzgojna dejavnost. Vsako leto preventivno pregledajo množico objektov in tudi ukrepajo v interesu večje varnosti. S tako dejavnostjo nedvomno preprečujejo možnosti požarov, kar se odraža v upadanju požarov.

Vedno večji napredek v našem gospodarstvu prinaša s seboj tudi večje požarne nevarnosti. Povsem razumljivo je, da se skladno z razvojem mora krepiti tudi požarna preventivna služba. Prav v tem pogledu pa je naša poklicna gasilska enota naredila že neprecenljivo veliko. Kajti v interesu same delovne organizacije je, da je ona sama nosilec požarne preventive. V gospodarstvu kot v industriji in drugje se uporabljajo vedno več lahkovnetljivih ali celo eksplozivnih snovi oziroma surovin. Vse to postavlja v ospredje, ne samo pred gasilske organizacije, temveč tudi pred delovne organizacije in vse občane, nenehno požarno preventivno dejavnost in požarnovarnostno vzgojo.

Gasilske organizacije pa se s kranjskim kongresom vključujejo še v eno humano dejavnost. Skupaj z Rdečim križem bodo v bodoče organizirali in sodelovali v prostovoljnih krvodajalskih akcijah.

Ob vseh teh neprecenljivo velikih in koristnih nalogah gasilskih organizacij je prav, da tudi naša družba da tej humanitarni organizaciji vso materialno pomoč in družbeno-moralno priznanje ter mesto, ki ji glede na velike in odgovorne naloge pripada.

Popravek

V članku PROIZVODNJA IN REALIZACIJA V PRVIH ŠTIRIH MESECIH 1967, ki je bil objavljen v prvomajski številki Železarnice, se je vrnila neljuba napaka. V tabeli, ki prikazuje poprečno

blagovno proizvodnjo v I. polletju 1967, je navedeno napačno poprečje 84.233 ton, namesto pravega 24.233 ton.

Prosimo cenjene bralce, da to napako oprostijo in popravijo.

Izvršitev programa skupne in...

bi bil uspeh še boljši, če bi bili obe valjarni boljše oskrbovani z vložnim materialom. Stanje za tanko pločevino se je že izboljšalo, saj je linija rezanja že v prvih štirih dneh odpravila 1000 ton, kar je uspeh povečanja storilnosti na Beli. Valjarna debele pločevine bo po remontu startala z večjo zalogo, za kar material že pripravljamo. Jeklovlek je imel v preteklem mesecu rekorden izmeček 108 ton. Tisti, ki spremlja program lahkih prog ve, da je tak izpad težko nadoknaditi, ker so izpadle količine na vseh valjih.

Predelovalni obrati: v žičarni in hl. valj. ne gre in ne gre. Problem vložnega materiala nam je vsem poznan. Uprava podjetja je naredila vse, da bi ta problem nekako rešili. V Sisku smo naročili dimenzije, ki jih štedel ne more valjati ali pa so zamaj na spodnji meji možnosti. Širino 430 mm so nam izdelali takoj, za širino 450 mm pa so nam obljubili v tem mesecu. Žal nam dobava trakov iz Češke za II. kvartal ni uspela, smo pa v dogovoru s Poljaki in Rusi za 10.000 ton slabov. Z Železarno Zenico smo v dogovoru za dobavo navadne žice Ø 5,5 mm, ki sicer ni v njihovem programu, pa bodo zaradi neizkoriščenih kapacitet v valjarni žice pristopili zaradi nas v valjanje; pri tem računamo predvsem na boljše oskrbovanje naše žičarne in povečano blagovno proizvodnjo v obeh valjarnah žice. Iz elektroodnega oddelka nismo uspeli odpraviti 100 ton elektrod v Bolgarijo, ker niso odprli akreditiva. Želbljarna je skokoma pove-

čala proizvodnjo; škoda, da ljudi za ta obrat niso uspeli dobiti že preje. Z odpravo v aprilu smo lahko zadovoljni, zadovolj-

ni nismo edino-le s poprečno ceno, oziroma s proizvodnjo v tistih obratih, ki proizvajajo visoko vredne proizvode. — ec

Hitro in dobro opravljeno delo

Skupina vzdrževalcev plinskih naprav, v kateri so trenutno trije ključavničarji, je v dveh dneh očistila vse plinovode za kotlarino in sivo livarno. To delo je zelo naporno, saj so morali prati cevovod za kotlarino tako, da je bil eden v cevi. Seveda je pri tem moral imeti dihalno cev, čeprav je bil plinovod preje prezračjen in plin odstranjen s paro. Plinovod pri kotlarini ima premer en meter in se mora delavec plaziti po trebuhu, pred sabo pa mora tiščati gumijasto cev za vodo, ki ima 15 atmosfer pritiska. Zaradi varnosti mora imeti za spremstvo reševalca, ki se mora z njim pogovarjati. To delo zahteva veliko truda.

Čiščenje plinovoda s premerom 1,5 m je zaradi večjega premera nekoliko lažje, ker lahko v cevi stoji, čeprav nekoliko sključen, tudi tu mora imeti spremljevalca. Za tako delo morajo biti poleg reševalca še trije delavci. Delo je tudi nevarno, zato mora imeti delavec v cevi dihalno cev, kajti zrak v cevi je še vedno toliko zaplajen, da je življenjsko neva-

ren, posebno če bi ga dalj časa vdihaval.

Plinovod s premerom 1,5 m je bil sedaj prvič tako očiščen, odkar je v obratovanju. Od časa do časa smo ga prali samo od zunaj skozi za to napravljene odprtine, vendar tako čiščenje ni dovolj učinkovito. Seveda pri takem pranju ni potrebno ustaviti kotle, medtem ko smo sedaj imeli plinovod takoj za kavperji zaprt. Pri pranju cevovodov so aktivno sodelovali tudi gasilci reševalci.

Vzdrževalci plinskih naprav zaslužijo vso pohvalo za dobro in hitro opravljeno čiščenje plinovoda. Škoda je samo to, da nismo mogli istočasno očistiti še plinovoda od čistilcev plina do L zasuna. Vendar je to nemogoče, ker ne moremo ustaviti plavžev. Za tako čiščenje je potrebno, da plinovod zračimo najmanj 24 ur, šele potem lahko spustimo v cev človeka, seveda mora biti zaščiten z dihalno cevjo ali pa dreger aparatom. Zaradi tesnega prostora je dreger aparat neprimeren, zato uporabljamo dihalno cev.

Stane Torkar

OTK in spektrokemične analize

(3. nadaljevanje)

Tudi kakršnikoli mehanski treslaji morajo biti popolnoma izključeni. Ti lahko zelo kvarno vplivajo na optično-mehanski del instrumenta (predvsem na sam spektrometer). Zato bo spektrometer postavljen na posebne gumijaste amortizerje.

Ker morata biti tako napetost (220 V) kot frekvenca (50 Hz) potrebni za obratovanje celotne aparature popolnoma konstantni, je nujno potreben stabilizator napetosti in frekvence ne glede na to, da bo aparatura predvidoma priključena direktno na zunanje in ne na tovarniško omrežje (manjša nihanja v napetosti in frekvenci).

Kot vidimo, se za brezhibno delovanje aparature zahtevajo res strogi pogoji. Če samo eden izmed njih ni izpolnjen, je njeno zanesljivo delovanje zelo problematično ali pa sploh onemogočeno.

Omenil sem že, da bodo

analizo vzorcev jekla in grodija (t. i. prevodnikov — konduktorjev) delali na posebnem stojalu na samem spektrometru v vakuumu. Tu moram nekaj pojasniti: iskrenje vzorca se vrši v posebni zrakotesni majhni komori, ki pa se ne evakuira, temveč se pred iskrenjem ves zrak odstrani iz nje s prevajanjem čistega argona. Torej se samo iskrenje vrši v atmosferi argona. Argon je zlahten plin in ne absorbira — tako kot absorbirata kisik in dušik iz zraka — črt nekaterih elementov, ki jih zato pri iskrenju v zraku ni mogoče določiti. Kje je pa torej vakuum? Vakuum imamo v prostoru med komoro za iskrenje in mrežico, kamor pada svetloba, nastala pri iskrenju. To je poseben, neprodušno zaprt prostor, kjer na eni strani vstopa skozi skupino leč (na meji med komoro za iskrenje in tem prostorom) svetloba od iskrenja in pada

na drugi strani tega prostora na mrežico. Ta prostor je stalno evakuiran. V komori za iskrenje se pa atmosfera argona pri analizi vsakega vzorca posebej obnovi.

Argon za spektrometrične analize mora biti izredno čist, več kot 99,99 %. Zelo najmanjši sledovi kisika, dušika in drugih plinov lahko povzročajo motnje pri spektrokemijskih analizah. Po zagotovitvi vodstva plinske energije bo lahko naša nova kisikarna proizvodnja tako čist argon. Kljub tolikšni čistoti pa je vseeno priporočljivo argon še naknadno prečistiti s pomočjo t. i. Mg-pečice; pri manj čistem argonu pa je to seveda obvezno. Poraba argona znaša okrog 3—5 l/min. Boljša izvedba kot imeti argon v jeklenkah je shranjevanje argona v posebnem tanku. Tako odpade menjavanje jeklenk, ko se ena izprazni; v tank pa lahko tekoči argon

Avstrijska priznanja našim gasilcem

V ponedeljek, 29. aprila je bila v gasilskem domu poklicne čete Železarne prisrčna slovesnost, ko so predstavniki oblasti iz sosednje republike Avstrije podelili 28. gasilcem in reševalcem z Jesenic, Kranja, Novega mesta in Celja medalje in diplome v znak priznanja za človekoljubno pomoč ob poplavih na Koroškem decembra 1966. leta. Takrat so naši gasilci 12 dni reševali in pomagali odstranjevati posledice narasle vode.

Slovesnosti na Jesenicah so se udeležili posebni odposlanec deželne vlade Koroške, generalni konzul republike Avstrije v Ljubljani, podžupan Beljaka, župan Obervel-lacha in drugi predstavniki javnega življenja v sosednji Avstriji, od naše strani pa so bili navzoči generalni konzul Jugoslavije v Celovcu Željko Jeglič, predsednik SOB Jesenice France Zvan, direktor Železarne inž. Hafner, sekretar občinske konference ZK Pavel Lotrič ter drugi predstavniki družbeno političnih organizacij v občini.

Najprej je spregovoril posebni odposlanec deželne vlade Koroške, ki se je zahvalil za izkazano pomoč in za požrtvovalnost, katero bodo znali vedno ceniti, poudaril pa je, da tako sodelovanje

gradi mostove sporazumevanja in krepi sodelovanje med narodi. Za učinkovito pomoč se je zahvalil tudi generalni konzul Avstrije v Ljubljani dr. H. Riesenfeld, ki je dejal:

»V posebno čast in veselje mi je, da se kot uradni zastopnik republike Avstrije v socialistični republiki Sloveniji lahko udeležim te prireditve, na kateri avstrijske oblasti odlikujejo občane dežele, ki predstavljajo moje službeno področje. In moje veselje je tem večje, ker prejimate ta odlikovanja za dejanje, ki pač najbolje manifestira tisti duh, ki naj bi prevladoval odnose med obema našima deželama: duh pristne sosesčine. Kajti kot pravi sosedje ste prihiteli ob veliki sili, ko je prirodna nesreča opustošila velike

dele moje domovine, tamkajšnjemu prebivalstvu na pomoč in ste s trdim delom pomagali ukrotiti to nevarnost in popravljati škodo. S tem ste vložili važen stavbni kamen v zgradbo, za katero se vsi trudimo, da bi jo ustvarili: v stavbo prijateljstva med narodi.

Po mojem mnenju je popolnoma naravno, da so bližnji gasilstva tisti, ki so storili to dejanje, kajti gasilstvo je prastara inštitucija, rojena iz misli, da bi si naj ljudje, ki žive skupno, oziroma eden zraven drugega v določenem okrožju, pomagali v uri nevarnosti; v njej je utelešena skupnost usode teh ljudi. Zaradi tega tudi nihče ni bolj poklican za to, da odvzame mejam med dvema državama značaj pregrade, kot gasilska društva v obmejnem območju. In resnično, to spoznanje se v razvoju odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo od druge svetovne vojne naprej vedno bolj izraža. Kajti ko se je leta 1951, po žalostnih dogodkih predhodnega časa poskusilo prvič med tema dvema sosednjima deželama skleniti pogodbo, ki naj bi služila normalizaciji odnosov med njima, in sicer z ustvaritvijo olajšav v obojestranskem obmejnem prometu — jaz sam sem bil takrat eden izmed štirih članov avstrijske delegacije, ki je vodila ta pogajanja, in to dejanje je bilo izhodišče za moje skoraj sedemnajstletno delovanje pri zblizanju naših dveh narodov — so bila sicer pri teh pogajanjih v mnogih točkah različna mnenja, toda v enem smo si bili vsi od vsega začetka enotni,

namreč v tem, da je pri elementarnih katastrofah, kot npr. pri požarih in poplavih v eni državi gasilskemu moštvu iz druge države dovoljeno prekoračiti meje brez vsakih formalnosti.

Tako je torej smatrati dejanje, za katerega prejimate danes odlikovanja, kot važen in dragocen člen v razvoju odnosov med našima deželama, in sicer od »normaliziranih« do prav prijateljskih, in tako bi zaključil z željo, da bi vsa ta oblikovanja, h katerim vam prisrčno čestitam, vedno spominjala na to, da si niste pridobili po vašem zglednem nesebičnem ravnanju samo priznanje avstrijskih oblasti, temveč tudi prijateljstvo avstrijskega naroda v smislu tiste lepe besede pesnika: »Vsi ljudje postanejo bratje.«

Za tem so reševalcem podelili medalje, diplome in priznanja. Koroško spominsko medaljo za pomoč ob katastrofah, katero podeljuje deželna vlada Koroške, je dobilo 13 gasilcev in reševal-

cev z Jesenic ter 15 zaposlenih delavcev pri cestnih podjetjih v Kranju, Novem mestu in Celju. Z Jesenic so priznanja dobili od poklicne gasilske čete Železarne: Franc Bahun, Jožef Zajc, Ignac Prezelj, Janez Novak, Ignac Glavič, Ignac Mrak in Božo Kero; od prostovoljne gasilske čete: Jože Slemenšek, Ciril Lipovec, Franc Hafner, Stanislav Hafner in Franc Erjavec ter še predsednik civilne zaščite Valentin Jeršin. Za podeljena priznanja se je poleg gasilcev zahvalil tudi predsednik skupščine občine Jesenice France Zvan, ki je ob tej priliki izrazil željo, da naj bi se čimpreje pomenili, kako bi si tudi v bodoče pomagali ne samo ob poplavih, temveč tudi ob drugih naravnih katastrofah in velikih nesrečah.

Visoki gostje iz Avstrije so si po tej slovesnosti ogledali tudi nove obrate na Belu, nato pa so skupno z vsemi odlikovanci udeležili slavnostnega kosila v zgornjih prostorih Kazine. . . L.

Gostje in odlikovani gasilci na slovesnosti ob podeljevanju priznanj avstrijskih oblasti

Kako smo volili samoupravne . . .

(nadalj. s 1. str.)
lavski svet Železarne, polovično članov v delavske svete delovnih enot in predsednike ter njihove namestnike zborov delovnih enot. Za člane delavskega sveta Železarne je kandidiralo 49 delavcev in ena delavka, izvolili pa smo po določenem ključu 33 delavcev in eno delavko, od teh dva delavca le za eno leto.

V delavske svete delovnih enot je kandidiralo 311 delavcev in 43 delavk. Po ključu, ki ga je določil delavski

svet Železarne, pa smo izvolili v DS DE 262 delavcev in 34 delavk.

Za predsednike zborov delovnih enot je kandidiralo 34 delavcev in ena delavka, izvolili pa smo 33 delavcev in eno delavko. Za namestnike predsednikov zborov delovnih enot je kandidiralo 32 delavcev in štiri delavke, izvolili pa smo 30 delavcev in tri delavke.

Volitve so potekale nemoteno in dobro organizirano, pa tudi vzdušje je bilo svečano in praznično.

po potrebi dolivamo in imamo tako na razpolago njegovo kontinuirano dobavo.

Za vzdrževanje potrebne vakuuma pa služi posebna vakuumska tlačilka, ki bo obratovala neprekinjeno. Sčasoma namreč vakuum kljub vsemu nekoliko popusti (sicer zelo malo), če tlačilka ni v pogonu. Za nemoteno obratovanje aparature pa mora biti predpisani vakuum vsekakor dosežen, sicer ni mogoče računati na zanesljive rezultate.

Oglejmo si sedaj na kratko še potek priprave ozr. analize t. i. neprevodnikov (nekonduktorjev). Pod tem imenom razumemo vzorce materialov, ki sami kot taki ne prevajajo električnega toka. Omenil sem že, da bomo na drugem stojalu spektrometra vršili analizo rud in žlinder. Obojne prištevamo med nekonduktorje, saj tudi v resnici praktično ne prevajajo električnega toka. Kako torej sploh vzpostaviti električni tok ali iskro? In v kakšni obliki naj bi se vzorci rud, in žlinder sploh

iskrili? Način, kako to premostimo, je naslednji: določeno količino fino zmlatega in dobro homogeniziranega vzorca (v ta namen so na razpolago ustrezni stroji) dobro premešamo s točno določeno količino najčistejšega grafitnega prahu in določenim nevtralnimi materialom in ponovno dobro premešamo in homogeniziramo. Tako pripravljeno mešanico nato v za to prirejeni stiskalnici stisnemo pod velikim pritiskom v briket valjaste oblike, podoben po dimenzijah vzorcu jekla, ki ga uporabljamo za končno analizo. Takšen vzorec nato normalno iskriamo na že omenjenem stojalu. Naj omenim še to, da je čas priprave vzorcev rud in žlinder neprimerno daljši kot pri pripravi vzorcev jekla in grodlja; vendar to nič ne moti, ker pri analizi le-teh ne igra čas bistvene vloge.

In zdaj še nekaj o tem, kaj pomenijo vrednosti oz. zapisi, ki jih registrira rekorder konzole na registrirnem papirju. Poudaril sem že, da to

niso končni rezultati, izraženi v odstotkih. Rekorderski zapis tudi ne predstavlja absolutne vrednosti intenzitete linije, s pomočjo katere ugotavljamo količinsko vsebnost elementa, ki mu ta linija pripada, temveč le razmerje intenzitet te linije in določene, za v ta namen izbrane Fe-linije. Pri analizi prevodnikov je namreč osnovni element železo. Spekter železa je zelo bogat na linijah. Ena izmed njih je bila izbrana kot t. i. interni standard in vedno se le primerja jakost linije določenega elementa z jakostjo te Fe-linije, ki je bila že tovarniško izbrana. Če se procentualna vsebnost železa v vzorcu znatno spreminja, se s tem tudi intenziteta te linije. Zato bo pa seveda razmerje med intenzitetama npr. Mn-črt nasproti liniji internega standarda v vzorcu nelegiranega in visokolegirane jekla (recimo z 98% oz. 65% Fe) pri isti vsebnosti Mn v obeh vzorcih različno! Ta dejavnik mogoče še najboljše pojasnjuje že omenje-

no dejstvo, da bo potrebno po dokončni namestitvi aparature še najmanj leto ali dve, preden omo lahko v vseh pogledih redno spremljali proizvodnjo. Pri nelegiranih jeklih, kjer vsebnost železa ne variira mnogo, bo problem enostavnejši, ker predpostavljamo, da bomo lahko večje število kvalitete — v spektrokemijem smislu — uvrstili v eno samo skupino. Pri legiranih jeklih, kjer se lahko vsebnost železa od kvalitete do kvalitete zelo spreminja, bo pa verjetno potrebno neprimerno večje število umeritvenih krivulj.

Ker je največje važnosti predvsem hitra spremljava proizvodnje jekla, bomo najprej umerili aparaturu in izdelali vse potrebne krivulje za analizo jekel, šele nato bi prišli na vrsto nekonduktorji, t. j. rude in žlindre.

Na kratko povedano: s pomočjo umeritvenih krivulj bo nato analitik iz vrednosti rekorderskih zapisov odčital procentualno vrednost analiziranih elementov in javil re-

zultate metalurgu. Javljanje rezultatov pa ne bo tako preprosta zadeva, kot mogoče izgleda na prvi pogled. Ne pozabimo na časovni faktor. Pri nas predvidevamo uporabo teleprinterja. Telefonsko obveščanje ima več zelo slabih strani: zamudno, možnost nepravilnega razumevanja prejetih podatkov in nobene možnosti dokumentacije. Teleprinter teh slabih lastnosti nima. Zaenkrat pa ne vemo še ničesar določenega o tem, ali bi se rezultati javljali na eno samo centralno mesto in od tam naprej na neki drugi način do posameznih peči — ali bi pa mogoče prišla v poštev kakšna drugačna izvedba. Nikakor ni teleprinter edino primerno sredstvo za javljanje analiznih rezultatov. To je možno npr. tudi z uporabo t. i. iluminacijskih skal, kjer se na posebni tabli pokažejo številke, ki ustrezajo odstotku analiziranega elementa ali pa s pomočjo posebnih telefoto priprav.

(Nadalj.)

Kratke vesti iz Zelezarne

IZ VALJARNE 1300

Kolektiv valjarne 1300 na Javorniku je v aprilu dosegel nove lepe uspehe. Poudariti je treba, da so v preteklem mesecu dosegli rekordno proizvodnjo gotove robe in hkrati tudi odposlali kupcem največ izdelkov v enem mesecu, odkar obstaja valjarna.

V zadnjem obdobju dosegajo pozitivne rezultate na progi tudi pri zmanjšanju izmečka. Tako so v aprilu zmanjšali izmeček v primerjavi s prejšnjim mesecem za nadaljnja 2%.

V APRILU 46 POSKODB PRI DELU

Služba za varstvo pri delu nam je posredovala podatke o poškodbah pri delu, ki jih je registrirala za april. V celoti je bilo poškodovanih 46 naših sodelavcev, od tega v talilnicah 8, v valjarnah 14, v predelovalnih obratih 6, strojni energetskih obratih 17 in v GEZ eden. Poškodb na poti v aprilu ni bilo.

HUŠA POSKODBA NASEGA SODELAVCA

V petek, 26. aprila je bil naš sodelavec Rudi Malenšek, star 24 let, zaposlen na nočni izmeni kot KV premikač na ozkotirnem premiku v delovni enoti transportno vzdrževanje huje poškodovan. Usodnega dne je ob 22.30 uri opravljal premik železniških voz, naloženih z materialom, namenjenih za martinarno. En vagon je odrinil na tir proti martinarni in ga podložil s koso rude, ostale vagone pa je porinil na tir za kaminom pri martinarni. Med tem časom se je kos rude, s katerim je Malenšek podložil vagon, zdrobil, in vagon je začel drseti proti ločnici. Ko je opazil da vagon drsi, ga je začel loviti s »koklo«. Zaradi tega se je znašel med vagonom, ki je drsel proti ločnici in vagoni na tiru za kaminom, vendar na napačni strani. Vagon ga je stisnil k ostalim vagonom, tako da je dobil poškodbe na spodnjem delu telesa. Takoj so mu nudili prvo pomoč, nato pa ga odpeljali na zdravljenje, in sicer na kliniko v Ljubljano, kjer so ga tudi operirali ter je že izven življenjske nevarnosti.

Skrajšanje časa za popravilo dna SM peči

Do konca leta 1966 so bili časi za popravilo dna SM peči precejšnje postavke v časovnem fondu obratovanja temu ustrezno velika pa je bila tudi poraba sintermagnezita. Takrat se je resneje pristopilo k reševanju tega problema in uspehi so bili kmalu vidni; poraba sintermagnezita se je nižala iz meseca v mesec, tako da smo zmanjšali porabo od prejšnjih 18 kg na 14–15 kg sintra na tona jekla. Manj uspeha pa je bilo pri skrajšanju časa popravil dna — ta je bil še vedno zelo visok in je znašal 20 do 25 ur na mesec (3–4% obratovalnega časa peči) na vsaki peči.

Dna so do tedaj popravljali z grobozrnatim sintermagnezitom, ki so ga po končanem čiščenju dna ročno nametavali in vsak sloj posebej žgali — navarjali na prejšnjega toliko časa, da sta bila višina in profil dna pravilna. Tako delo je bilo fizično zelo naporno in je zahtevalo veliko delovne sile, trajalo pa je 4 do 5 ur.

Koncem aprila 1967 je bil v naši Zelezarni kot instruktor inž. Josef Stavarek iz češke železarne Kunčice, ki je pokazal nov način popravil dna, s katerim so v če-

ških železarnah dosegli lep uspeh — skrajšali so čase popravil dna na 0,8–0,9% obratovalnega časa in porabo sintermagnezita na 12 do 13 kg na tona jekla. Po tem načinu je popravilo ne samo bistveno hitrejše, temveč tudi precej manj naporno. Za ta način popravil dna pa je potreben tudi sintermagnezit ustrezne granulacije — mora biti drobno zmlat, da je dno kompaktno. Popravilo dna se izvede praktično enako kot prej — vsaj začetne faze: najprej morajo dno temeljito očistiti, nato se v peč navozi sintermagnezit z zakladalnimi koriti, tega poravnajo na pravilen profil in višino, nato pa žgo 45 minut, da se zgornji sloj močno zapeče, nakar se doda valjarniška okujina, ki zniža temperaturo sintranja in pomaga zasintrati zgornji sloj debel 2 do 3 cm, spodnji sloj pa se sintra navzdol med kampa-njo, ko se obrablja zasintrana plast. Ko se okujina raztali, se peč zapre, na dno se doda tanka plast rude, ki štiti dno pred mehanskimi poškodbami in prične zakladati drobno staro železo.

Posamezne faze trajajo:

1. čiščenje dna 30 do 45 minut,
2. nasipanje in poravnanje sintra 20 do 30 minut,
3. pečenje 45 minut,
4. dodajanje okujine (škakanje) 15 minut.

Skupaj 1.50 do 2.15. Take čase se da doseči le ob dobrem delu in ugodnih pogojih, ko je ves material že vnaprej pripravljen. Običajno pa tako popravilo traja 2–2,45 ur. Po tem načinu smo znižali odstotek časa za popravilo dna na 0,96% in porabo sintra na 13 do 14 kg na tona jekla.

V začetku letošnjega leta pa smo začeli preizkušati tudi rusko metodo po Barišnikovu — ta se razlikuje od prejšnje le po tem, da tu odpade pečenje in dodajanje okujine (škakanje). Metoda se je za naše pogoje obnesla zelo dobro — iz tabele za marec 1968, ko smo vsa popravila dna delali po tem

načinu, je razvidno, da je tu prihranek časa še večji, enako pa je tudi poraba sintermagnezita doslej najnižja.

V tabeli, kjer so prikazani posamezni časi in odstotek časa za popravilo dna glede na obratovalne ure, so vidne velike razlike med posameznimi pečmi — te nastopajo zaradi objektivnih vzrokov (izdelava šarž z zelo visoko temperaturo), deloma pa tudi subjektivnih vzrokov.

Sedanje izkušnje kažejo, da je ob dobrem delu in kolikor toliko ugodnih pogojih možno stalno držati porabo magnezita med 12 do 13 kg na tona jekla, odstotek časa popravil med 0,5 do 0,6% obratovalnega časa.

Mogoče te številke ne pomenijo mnogo, toda če pogledamo, koliko v tem prihranjenem času znaša proizvodnja jekla, vidimo, da je to vsekakor upoštevanja vredno.

Če vzamemo, da smo prej porabili za popravilo dna povprečno 3,2% časa, sedaj pa 0,7%, znaša prihranek na času 2,5%, kar da pri obratovanju petih peči:

$$\frac{5 \times 720 \times 2,5}{100} = 90 \text{ ur mesečno}$$

oziroma pri povprečnem trajanju šarže 6,5 ure in teži 60 ton:

$$\frac{90}{6,5} \times 60 = 830 \text{ ton}$$

jekla na mesec več!

Ta številka pa pomeni 80% dnevne proizvodnje SM jeklarne.

inž. Janez Biček

NAJNIŽJA PORABA SINTERMAGNEZITA V MARTINARNI

V mesecu aprilu so porabili v martinarni 11,44 kilogramov sintermagnezita na tona proizvedenega jekla. To je do sedaj najnižja poraba tega materiala, ki ga uporabljajo za popravilo dna SM peči.

GBVESTILO

Pozivamo vse delavce železarne Jesenice, ki jim je bilo odobreno gradbeno posojilo v letu 1967, da odobreno posojilo v celoti izkoristijo do 31. 5. 1968.

Vse račune od nabavljenega gradbenega materiala dostavite knjigovodstvu uprave osnovnih sredstev (stavba upravnih služb, soba št. 53, II. nadstropje).

Stanovanjska komisija
Železarne Jesenice

DELOVODJE — DOPISNIKI TEČAJA ZA VARSTVO PRI DELU!

Se enkrat opozarjamo vse, ki niso oddali vseh štirih nalog, da to čimprej store, ker bo ustni izpit 17. 5. 1968. Kdor ne bo oddal vseh nalog, ne bo pripuščten k ustnemu izpitu in tudi potrdila ne bo dobil. Upoštevajte opozorilo, da ne bo potem nepotrebne jeze.

ZIC — oddelek
za izobraževanje odraslih

Personalne vesti

MESEC APRIL

Sprejeti: 68 delavcev in uslužbencev

Obracunani: 67 delavcev in uslužbencev

Starostno so bili upokojeni:

CIRIL ČOP, roj. 1909, vzdrževanje elektro naprav — 45 let v ZJ; PETER GROHAR, 1909, plavž — 28 let v ZJ; JOŽE JORDAN, 1910, Javornik I — 28 let v ZJ; FRANC KOBAL, 1912, strojno vzdrževanje — 31 let v ZJ; NEDELJKO MIJATOVIČ, 1908, valjarna 1300 — 16 let v ZJ; ANTON MIKLIČ, 1908, strojno vzdrževanje — 22 let in

pol v ZJ; JOŽE POKLUKAR, 1910, plavž — 28 let v ZJ; ANTON REBOLJ, 1914, valjarna 2400 — 31 let v ZJ; FRANC SAJEVIC, 1908, transport — 37 let v ZJ in AVGUST NOVŠAK, 1907, OTK — 31 let in pol v ZJ.

Invalidsko so bili upokojeni:

IVAN BALANČ, roj. 1921, strojno vzdrževanje — 23 let v ZJ; STANISLAV HUDOVERNIK, 1914, valjarna Bela — 29 let v ZJ; ALOJZ JAKELJ, 1904, plavž — 22 let v ZJ; ANDREJ JARKOVIČ, 1914, valjarna Bela — 30 let v ZJ; MARIJA KODIČ, 1915, elektrodni oddelek — 17 let

in pol v ZJ; ALOJZ MAJ-CEN, 1910, varnostna služba — 20 let in pol v ZJ; JOŽE PESJAK, 1911, varnostna služba — 28 let in pol v ZJ; EGIDA ERJAVEC, 1927, oddelek za obračun osebnih dohodkov — 24 let in pol v ZJ in MARICA POTOČNIK, 1930, jeklovlek — 11 let v ZJ.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zasluženi pokoj!

UMRLI SO:

Ignac Kramar, 1924, transport — dve leti in pol v ZJ in Anton Zaveljcina, 1928, Javornik I — 16 let v ZJ.

Svojcem naše iskreno sožalje!

Izključeni zaradi izostankov:

Duško Adamovič, roj. 8. 8. 1949, martinarna, Vahid Ajdinovič, 31. 7. 1938, plavž, Andrija Blažević, 24. 9. 1948, HVŽ, Jože Božič, 13. 2. 1946, žebljarna, Besim Crnojevič, 11. 5. 1944, livarna, Bajro Dervišević, 19. 6. 1941, martinarna, Nedeljko Jovičević, 12. 5. 1946, plavž, Marija Ključević, 9. 2. 1946, GEZ, Igor Kučina, 12. 4. 1945, HVŽ, Franc Mesojedec, 1. 11. 1941, elektro toplotna energija, Safet Mujagič, 3. 3. 1947, HVŽ, Ekrem Osmanović, 2. 10. 1945, plavž, Jože Pogorelec, 11. 4. 1943, HVŽ, Jože Prezelj, 9. 3. 1924, HVŽ, Mujo Škrgič, 14. 3. 1944, transport, Nedžo Tesič, 8. 10. 1947, plavž, Vlado Vilfan, 12. 4. 1942, Javornik I, Martin Zorc, 10. 9. 1949, HVŽ.

Na osnovi člena 28. pravilnika o delovnih razmerjih železarne Jesenice

o b j a v l j a m o

v DE hladna valjarna-žičarna prosto delovno mesto: delovodja v patentirnici — 1 oseba

POGOJI:

- Srednja tehnična šola ali delovodska šola — metalurška smer in 5 let prakse,
- Poklicna industrijska šola ali VK izpit — metalurška smer z 10 let prakse.

Kandidati naj pošljejo prijave z osebnimi podatki in podatki o strokovnosti v roku 15 dni po objavi na kadroviski sektor.

Kadroviski sektor

V nedeljo, 28. aprila so bili v gasilskem domu železarne Jesenice po končanem enomesečnem tečaju izpiti za strojnike motornih brizgaln. Na izpitih je bilo 25 članov gasilskih društev iz Občinske gasilske zveze Jesenice.

Izpite so položili: 4 tečajniki z odličnim, 14 s prav dobrim in 7 z dobrim uspehom. Razveseljivo je, da sta se tečaja udeležili in z uspehom položili izpit tudi dve članici, in sicer Mara Rekar iz GD Mojstrana in Tinca Jakelj iz GD Dovje.

Zastrupitev s plavžnim plinom

Tretjega maja je prišlo do precejšnjih zastrupitev s plavžnim plinom sodelavcev na kadrovskega sektorja. Glavni vzrok zastrupitve je bil v tem, da smo pred praznikom zaradi čiščenja plinovodov in parnih kotlov zaprli plin do glavnih potrošnikov. Ker pa sta oba plavža normalno obratovala, je bila proizvodnja plavžnega plina prevelika. Že na sam praznik je na cevovodu surovega plina zaradi prevelikega pritiska raztrgalo tesnilo. Kljub temu, da smo delno puščali surov plin v zrak že na samih pečeh, je bil še vedno previsok pritisk čistega plina, tako da je

dvignilo varnostno zaklopko na najvišjem delu cevovoda za čisti plin. Seveda tega ni nihče opazil, ker je čisti plin zelo težko opaziti.

Zjutraj, ko so prišli sodelavci s kadrovskega sektorja v službo, so kot navadno odprli okna, da po dveh dneh nekoliko prezračijo prostore. Pritisk zraka je bil zelo nizek in je preprečil plinu pot navzgor ter je vsa količina plina pritiskala proti pisarnam. Sodelavci so se začeli pritoževati, da jih bolj glava, nekateri pa so med tem že začeli zgubljati zavest. Takoj so poklicali reševalce in začeli iskati vzroke glavobola. Reševalci so najprvo nudili

pomoč zastrupljenim in začeli takoj nadalje ukrepati. Ko so ugotovili, da je koncentracija plina v teh pisarnah čez dovoljeno mejo, so pisarne takoj izpraznili.

Reševalci so se zopet pokazali kot zelo požrtvovalni in so svoje delo zelo vestno opravili. Tudi potem, ko je bila odstranjena vsaka nevarnost nadaljnje zastrupitve, so še nadaljevali s preiskovalnimi deli. Res je, da v tem primeru nismo imeli zastrupitev s težjimi posledicami, vendar če ne bi reševalci ukrepali z vsoto resnostjo, bi imeli lahko težje posledice.

Plavžni plin je zelo nevaren, ker nima posebnega vonja in je tudi brez opazne barve. Kljub dolgoletnim izkušnjam pri delu s plavžnim plinom nisem imel še takega primera kot je bil ta, zato poudarjam, da v bližini plinovodov ne smemo biti nikdar brez skrbi. Posebno moramo biti pozorni na delovnih mestih blizu plinovodov, kadar je zračni pritisk zelo nizek, kajti v lepem vremenu uhaja plin v višino in s tem zgublja na koncentraciji, ki je življenjsko nevarna.

Ta primer nas resno opozarja, da moramo čim prej nabaviti napravo za zažiganje čistega plavžnega plina. Ta naprava je razmeroma draga, toda še dražje bo, če pride do resnejših zastrupitev, ki bodo terjala človeška življenja ali druge zdravstvene posledice. Pritisk plina se lahko poveča, čim večji potrošnik plina zapre porabo in pri tem pozabi obvestiti merilno postajo, da ta odpre sveče na pečeh.

Kot mi je znano, ponudba iz Nemčije obstaja in je cena take naprave približno 30 milijonov starih dinarjev.

Z ureditvijo plinskih čistilcev in z montažo zažigalne naprave bomo lahko imeli na pečeh stalno zaprte sveče in bo s tem tudi zmanjšana za-prašitev same tovarne. Treba bo najti denar in to nabaviti, da ne bo prepozno.

Stane Torkar

Izboljšati bo treba izplen in znižati proizvodne stroške

Na 11. seji DS valjarne profilov, ki je bila v drugi polovici aprila, so najprej pregledali sklepe zadnje seje, nato pa poslušali poročilo o izpolnitvi plana za mesec marec. Sprejeli so še operativni plan za mesec maj, nato pa je sledilo poročilo o finančnem planu za leto 1968, ki ga je obrazložil obratovodja.

Opozoril je na to, da imajo dovolj naročil in predvidevajo v letu 1968 6.000 ton izvoza. Težka progna bo še naprej obratovala na eno izmeno.

Predvsem bo treba še v večji meri izboljšati izplen ter znižati proizvodne stroške. Zlasti bo treba paziti, da bo čim bolj izkoriščen delovni čas, kakor tudi HTV usluge. Na ta način bi lahko povečali osebne dohodke zaposlenih.

Poročilo o finančnem planu za leto 1968 je sledila razprava. Tov. Praprotnik je omenil, da bo treba uvesti kontrolo pri vzdrževalcih. Tudi pri njih bo treba planirati oziroma odrediti potreben čas za določena dela. Tov. Zupan pa je opozoril na preveliko število zaposlenih delavcev, ki pogosto brez pravega vzro-

ka trošijo finančna sredstva zaradi bolezenskih dopustov, ne glede na to, da je zaradi tega pri osebnih dohodkih kolektiv v celoti prikrajšan. Predlaga tudi ustrezne in ostrejšje ukrepe.

Tov. Dolinar je prebral poročilo o reklamacijah, ki se nanašajo na mesec marec. V zvezi s tem poročilom je obratovodja menil, da bi morala komisija navesti tudi krivice, ki so napake povzročili in bi jih bilo treba tudi kaznovati. Tov. Dolinarja so zadržali, da na prihodnjih sejah, ko bodo govorili o reklamacijah, posreduje točnejše podatke, navedeni pa morajo biti tudi vzroki, ki so povzročili, da je prišlo do reklamacije. Najbolj pogoste so reklamacije zaradi dimenzij preddobave ter zaradi slabega ravnanja. Analizne reklamacije pa bremenijo martinarno. Ob koncu seje so sprejeli več sklepov in komisiji za analitično oceno delovnih mest naročili, naj ponovno prouči delovno mesto vodilnega valjavca na lahki proggi ter delovno mesto razkladalca ingotov na tehtnici zaradi same ocene teh delovnih mest.

-or

Atomska bomba - največje upanje človeštva za prekinitev svetovnih vojn

»ZRNO ZNANOSTI ZADENE BOLJ KAKOR JEKLENO...«
(TITO)

(1. nadalj.)

V obeh primerih, v prvem z razvijanjem, v drugem s kondenzacijo vodnih par na ionih, povečamo več tisoč ali tudi več milijonkrat neposredni učinek žarka in tako napravimo vidno njegovo sled. Podobno povečavo moremo doseči tudi z močnim električnim poljem v posebnih geigerskih ceveh, kjer iz vsakega elektrona, ki nastane pri ionizaciji, napravimo več milijonov novih elektronov, tako da jih lahko merimo kot tokov oz. napetostni sunek. Česar ne da električno polje samo, moremo doseči z dodatnim pospeševanjem sunka na prav enak način, kot ojačimo v radijskem aparatu slabotni signal oddajne postaje, ki ga v aparat pripelje antena.

Seveda nastopijo poškodbe na molekulah tudi v vsaki drugi snovi, torej tudi v našem telesu, če gredo skozi njega radioaktivni žarki. Ioni in radikali, to je molekularni razbitki, ter vzbujene molekule, ki imajo zaradi zadetka z žarkom preveč energije, motijo normalno ravnotežje v živi celici, ker utegnejo razdreti kako nujno potrebno molekulo ali pa zgradijo nove nepotrebne ali celo škodljive molekule. Že ioni in radikali sami so navadno razbitine kake večje, koristne molekule. Z ozirom na posebne lastnosti okolice, v kateri nastopijo poškodovani atomi in molekule v organizmu, utegne tudi priti do pomnoževalnih učinkov, ki prvotni učinek žarkovja izredno povečajo. Na žalost moramo reči, da o vseh teh pojavih danes še zelo malo vemo, čemur je pač kriva silna zapletenost življenjskih pojavov. Toda prepričani smo, da bodo združeni napori biologov, kemikov in fizikov, ki delajo v številnih laboratorijih po vsem svetu in tudi v naši državi, predvsem v treh nuklearnih inštitutih, od katerih imamo v Ljubljani Inštitut Jožefa Stefana, sčasoma razjasnili tudi to področje in odgovorili na osnovna vprašanja v zvezi z vplivom žarkovja na živi organizem.

Ne da bi vedeli, kakšen je pravi mehanizem zapletenih biokemijskih pojavov v obsevanem organizmu, pa nam pravkar opisana slika, ki pove, da je prvi vzrok teh pojavov poškodba molekul, to je ionizacija, omogoča postaviti neke mere za primerjavo učinkov posameznih vrst rentgenskih in radioaktivnih žarkov in žarkov drugih delcev, med katerimi so najvažnejši nevtroni. Kot mersko enoto učinkovanja imamo rentgen (r) in milirentgen (mr = 0,001 r), ki meri učinek rentgenskega žarkovja, žarkov gama in beta (elektronov) v enem kubičnem centimetru obsevane snovi. V razdalji enega metra od izvora z aktivnostjo enega milikirija (1 mg radija) imamo v zraku dozo 5,2 mr na uro. Zaradi večjih specifičnih učinkov nevtronov in žarkov alfa moramo pri njih število rentgenov pomnožiti z nekako 10, da pridemo do istega biološkega ekvivalenta (rem = roentgen equivalent man). Pri dosežanih izkušnjah z rentgenskim in radioaktivnim žarkovjem priporočajo Amerikanci, da nihče, ki dela v prostorih z žarkovjem, ne sme dobiti po vsem telesu tedenske doze nad 300 mr. Vendar so v zadnjem času tako Angleži kot Amerikanci to tako imenovano tolerančno dozo znižali na 100 mr na teden. Če pade žarkovje le na desetino telesa, sme biti tam doza desetkrat večja.

Pri določitvi tolerančne doze seveda nimamo nikakih eksaktnih izkušenj, iz katerih bi mogli sklepati, da mora biti prav 100 mr na teden. Njena izbira je bolj kompromis med različnimi momentami, od katerih je največji strah pred poškodbo organizma ali njegovega potomstva. Zelo velike, enkratne doze npr. nekaj sto rentgenov, vodijo do takojšnje smrti. Učinki doz do nekako 200 r (glej razpredelnico) se popravijo v manj kot pol leta. Pri tedenski dozi 100 mr = 0,1 r dobimo v enem letu šele 5 rentgenov, kar ne da nobenih opaznih sprememb v organizmu in je obenem še vedno tako majhna doza, da se vse morebitne posledice izbrisejo in se verjetno ne kopicijo za naslednja leta.

Ocena učinkov doze, ki jo prejme vse telo:

- 0 do 25 r: nobenih klinično opaznih znakov;
- 25 do 50 r: utegnejo nastopiti spremembe v krvni sliki;
- 50 do 100 r: slabost in utrujenost, sprememba krvne slike, vidne poškodbe, delazmožnost nespremenjena;
- 100 do 200 r: slabost, utrujenost, povračanje, zmanjšana vitalnost, propad krvnih elementov, popravi se v 3 do 6 mesecih;
- 200 do 400 r: takojšnja delazmožnost, utegne nastopiti smr* v 2 do 6 tednih;
- 400 r: smr* v 50 % primerov;
- 600 r ali več: smr* v skoro vseh primerih v 2 tednih.

(nadalj.)

Zasnova integracije slovenskih železarn v združene jeklarne

V prvomajski številki Železarja smo objavili del gradiva koordinacijskega odbora za integracijo slovenskih železarn in sicer PREDLOG MODELA PODJETJA ZDRUŽENE JEKLARNE... Danes pa v celoti posredujemo prvi del oz. UVOD predloga koordinacijskega odbora, ki osvetljuje dosednji razvoj slovenskih železarn.

Potem ko je v letu 1967 prevzel svojo dolžnost sedanji izvršni svet skupščine SRS, je že bilo jasno, da bo sprostitvev integracijskih gibanj na vseh področjih družbenega, predvsem pa gospodarskega dogajanja v pogojih intenzivnega gospodarjenja pri nas važna sestavina prizadevanj za uspeh in učinek gospodarske reforme. Usmerjevalci slovenskega gospodarstva so posebno pozornost posvetili tistim industrijskim vejam, v katerih so začeli spoznavati, da je integracija v tržnem gospodarstvu uspešno pomagalo za zniževanje proizvodnih stroškov, povečanje produktivnosti kapitala in doseg konkurenčnosti za prodajo svojih izdelkov.

Slovensko železarstvo je po svoji sorodnosti, stalnosti medsebojnega sodelovanja, zlasti pa zaradi težav, ki so v drugem letu gospodarske reforme delno kot posledica sistemskih neskladnosti ter delno kot posledica zaostajanja tehnologije in zaradi zastarelih proizvodnih naprav stopile v ospredje, posebno klicalo k ožji poslovni povezavi. Odgovorni delavci v železarnah Jesenice, Ravne in Štore so začeli bolj smelo ugotavljati, da bi bilo združevanje proizvodnih in intelektualno ustvarjalnih delovnih sposobnosti ugoden način reševanja poslovne problematike vseh treh delovnih organizacij, zato so sočasnost miselnosti o integraciji ugodno sprejeli. Razprava o integraciji je bila prenesena na raven samoupravnih organov, ki so izdali tudi odredbe o pristopu k pripravi za združevanje treh železarn.

Že pred tem so bile na področju delovne ustvarjalnosti dosežene določene združitve. Osnovani so bili teami tehnične in komercialne dejavnosti, osnovan skupni bilten tehnične dokumentacije in enoten strokovni železarski zbornik. Novembra 1967 so bili osnovani koordinacijski odbor ter tehnična, ekonomska in organizacijska grupa, ki naj bi pripravljale dokumentacijo in druga sredstva za ožjo poslovno povezavo celotne slovenske črne metalurgije v enotno poslovno organizacijo.

Železarstvo je proizvodna dejavnost, ki je v zgodovini slovenskega gospodarstva od svojih začetkov pa do današnjih dni igrala glavno vlogo tako prvotno pri razvoju obrti kot v novejših časih pri industrializaciji dežele. Prvi začetki pridobivanja železa v naših krajih segajo že skoraj 2000 let nazaj, med 14. in 19. stoletjem pa se je fužinarstvo razvilo skoraj po vsej Sloveniji. Kjerkoli so bili pogoji

v skromnih zalozah železove rude, lesu za oglje in rečicah s strmimi padci, so pričeli s taljenjem in obdelavo železa. Fužinarski obrati so nastali na Gorenjskem, v Mežiški dolini, na Pohorju pa tudi na Dolenjskem in Primorskem. Mednarodna konkurenca in gospodarske krize so združevale to proizvodno dejavnost, dokler niso končno ob vstopu v 20. stoletje ostala še jeseniška, ravenska in štorska železarna. Zalozge domačih rud so v tem času postale premajhne, da bi se lahko uporabljale v konkurenci z drugimi. Za nastanek slovenske železarske industrije v današnjem pomenu besede zato takrat ni bila več odločilna bližina rud, temveč predvsem tradicija železarske obrti, izvežbanost delavstva in ugodne prometne zveze. Na osnovi izdelkov treh železarn je med obema svetovnima vojnama na Slovenskem zrastle 57 manjših podjetij kovinsko predelovalne industrije in to v Kropi, Trzinu, Slovenjem Gradcu, Muti, Ljubljani, Mariboru, Celju, Kamniku, Lescah. Na tej dediščini predvojnih časov je slonel razvoj po osvoboditvi, zato Melik v svoji knjigi »Slovenija« piše: »Brez pretiranja moramo reči, da je to osrčje naše industrije ter temelj za nadaljnjo industrializacijo tako v Sloveniji kot do neke mere tudi v Jugoslaviji«. In dalje: »Ob teh orjakih naše težke industrije so se mogla razviti mnoga jeklarska in železarska podjetja manjših kapacitet in sploh raznovrstna kovinska podjetja.« Rast in krepitev proizvodnje in predelave jekla v novi Jugoslaviji na Slovenskem je narekovala:

- stoletja stara tradicija,
- energetski viri v vodni sili in premoči ter
- predvsem delovna sposobnost.

Na tej podlagi so bile v prvem petletnem načrtu gospodarskega razvoja zasnove razširitve proizvodnih zmogljivosti na Jesenicah, Ravnah in Štoreh. Prva naloga slovenskega železarstva je bila: popolno izkoriščanje obstoječih proizvodnih zmogljivosti, da bi z izdelki prispevalo svoj delež pri obnovi in rasti novih energetskih in industrijskih objektov v državi. K tej so se pridružile tudi razširitve proizvodnih obratov v samih železarnah.

V tem času je bila zasnovana tudi smer razvoja in specializacija proizvodnje slovenskih železarn. Jesenice so bile odredjene za kvalitetno proizvodnjo žice, palčastega jekla in pločevine ter razvoj predelovalnih obratov na tej osnovi;

Ravne so bile odredjene kot specializirani proizvajalec valjanih, kovanih in litih plemenitih jekel; Štore pa naj bi se poleg izkoriščanja obstoječih proizvodnih agregatov talilnice in valjarne specializirale predvsem na področju livarstva.

Razširjanje proizvodnih zmogljivosti slovenskih železarn po osvoboditvi ni bilo sorazmerno z dinamiko razvoja celotne jugoslovanske črne metalurgije. Medtem, ko so železarne Jesenice, Ravne in Štore leta 1939 dale jugoslovanskemu gospodarstvu skoraj 60% celotne domače proizvodnje jekla, je slovenski delež v tej surovini leta 1967 znašal le še 26,8%, tendenca upadanja pa se še nadaljuje. Še leto poprej, leta 1966, je delež surovega jekla iz Slovenije znašal namreč še 28,5%. Odnos proizvodnje surovega jekla nam sicer ne kaže objektivne slike vloge slovenskih železarn v celotni jugoslovanski črni metalurgiji. Poleg povečanja proizvodnje so na Jesenicah, Ravnah in Štoreh — neke več, neke manj — oplemenjevali svoj proizvodni program ter povečevali predelavo jeklarskih izdelkov. To nam dokazuje resnica, da je od celotno proizvedenega in prodanega blaga vseh jugoslovanskih železarn delež slovenskih podjetij zajel leta 1967 30,2% realizacije.

V prvih letih po osvoboditvi se iz strateških razlogov in zaradi pedsodkov po lokacijah, ki jih je pustila zgodovina, v zahodne železarne niso vršile večje naložbe v osnovna sredstva, modernizacija in razširitev proizvodnih zmogljivosti pa je bila dosežena le na podlagi ambicij in prizadevanj delovnih skupnosti. V tem obdobju so železarne zato dobile le staro reparacijsko opremo, celo tako, ki je železarne v drugih republikah niso hotele vgraditi, del opreme pa so morali izdelati v lastnih delavnicah.

Tudi v prvem desetletnem obdobju samouprave do leta 1960, to je v obdobju splošne stagnacije naložb v črno metalurgijo, ni bilo možno v železarnah Slovenije načrtno urejevati proizvodnih naprav in tehnologije. Šele s 47. natečajem Jugoslovanske investicijske banke leta 1961 se je tudi za železarne SR Slovenije odprla možnost za modernizacijo in povečanje njihovih proizvodnih zmogljivosti. To pa je bilo na žalost v času, ko je prevladovala miselnost, da je decentralizirano upravljanje in popolna poslovna samostojnost delovnih skupnosti izhodišče za razvoj in krepitev samoupravljaljske zavesti. Na tem natečaju zato niso prišle do izraza niti šibke poslovne vezi združevanja vseh jugoslovanskih železarn, kaj šele povezava slovenskih železarn. Zamujena je bila edinstvena

priložnost, da bi se na področju novih kapacitet in usklajenega delovnega programa ubrala proizvodnja železarn Jesenic, Raven in Štor.

Leta popolne samostojnosti posameznih železarn v okviru samoupravnega sistema so dala ločene razvojno-investicijske dejavnosti, ločene komercialno-računovodske službe, ločeno kadrovanje, ločeno ustvarjanje in delitev dohodka in ločeno oblikovanje somoupravnega mehanizma ter s tem neenotno poslovno politiko rasti in krepitev proizvodnega potenciala. Že v generalni direkciji zasnovane smernice so sicer v glavnem ostale tudi v članstvu poslovnega združenja jugoslovanskih železarn kot vodilo razvoja posameznih tovarn. To je zajel tudi skupni, leta 1960 sprejeti perspektivni plan razvoja črne metalurgije, ki je za slovenske železarne predvideval povečanje proizvodnje surovega jekla na Jesenicah na 400.000 ton, na Ravnah na 150.000 ton in v Štoreh na 67.000 ton letno. Komaj leto dni pozneje izdelani investicijski programi, ki so služili kot podlaga za 47. natečaj JIB, se niso več ozirali na enotni perspektivni plan razvoja, kar je bilo razumljivo, saj banka ni zahtevala niti mišljenja združenja niti mišljenja republiških organov. Taka, brez planskega usmerjenja sprejeta delitev družbenih sredstev v obliki dolgoročnih kreditov je sicer krepila zavest samostojnega upravljanja, povzročila pa nezadosti učinkovito investiranje. Posamezne železarne so investicijske programe izdelale po svojih željah, nevezano na tržne potrebe, predvidene proizvodne kapacitete pa niso bile usklajene niti medsebojno niti z obstoječimi in na novo predvidenimi energetskimi viri. Iz tega lahko zaključimo, da petnajstletno obdobje, v katerem je z razformiranjem generalne in glavne direkcije bilo opuščeno plansko usklajevanje razširjanja proizvodnih zmogljivosti črne metalurgije, povezava prek poslovnega združenja pa ni bila integracijsko zadosti učinkovita, ni dala ugodnih rezultatov pri racionalizaciji proizvodno poslovne ustvarjalnosti te industrijske panoge.

Integracija ni od danes nastala je skoraj sočasno z blagovnim gospodarstvom. Združevanje, pripojitve in vse mogoče druge dogovorne oblike koncentracije kapitala zlasti pospešujejo obdobja recesij in gospodarskih kriz, ko racionalno gospodarjenje postane pogoj obstanka na tržišču. Tudi gospodarska reforma, ki preusmerja našo proizvodno poslovno ustvarjalnost iz ekstenzivne v intenzivno dejavnost, nosi v sebi karakteristike gospodarskih kriz, zato se tudi v tej, če hočemo doseči zaželjene cilje, ne moremo upreti neizprosni

ekonomski zakonitosti integracijskih gibanj.

Ko govorimo o integraciji na katerem koli področju družbenega dogajanja, naj si bo to na področju prosvete in kulture, zdravstva in gospodarstva, se običajno delovne skupnosti obravnava kot ovire za sprostitve tega ekonomskega gibanja pri nas. Prav bi bilo, da enkrat analiziramo prave vzroke dušenja združevanja proizvodnih sredstev in delovnih sposobnosti. Ti so po naši presoji naslednji:

1. V našem samoupravnem mehanizmu v 15-letnem obstoju nismo vnesli nobenih izboljšav, prilagodil pa se tudi ni zahtevam gospodarske reforme. Poglejmo samo malo nazaj in ugotovili bomo, da ne bi bilo nič lažjega kot leta 1951 ustanoviti eno podjetje slovenskega jeklarstva; to pa se ni smelo. Zaradi krepitev samoorganizacijske in samoupravne zavesti so se ob oblikovanju samostojnosti ekonomskih enot razbila celotna podjetja v manjše delovne skupnosti. V času visoke konjunktore delovne organizacije same niso mogle začititi potrebe po združevanju z drugimi, že dosežene združitve pa so običajno propadle, kakor hitro so posamezne tovarne spoznale, da samostojno tudi lahko še živijo. Temu so običajno svoje prispevali tudi lokalni činitelji.

2. Integracijsko gibanje ni sedaj podprto z nobenimi davčnimi ali drugimi olajšavami, kljub temu da rizična skupnost postane znatno večja in mora ob združevanju tudi družbeni prispevek biti prisoten. Če je to spoznala kapitalistična oblast, potem bi to morali še prej vnesti v socialistično tržno gospodarstvo.

3. Privlačnost samostojnosti delitve dohodka, ki je pri samoupravljalcih bolj usmerjena na povečanje osebnih dohodkov kot za odvajanje v akumulacijo in krepitev podjetniške dejavnosti, dodatno neugodno vpliva na združevanje.

Predvidena integracija slovenske črne metalurgije ne sme ostati osamljen primer, temveč začetek integracijskih gibanj tudi na drugih področjih gospodarske dejavnosti. Prav zato je tem prej potrebno ustvariti pogoje za sprostitvev te ekonomske zakonitosti pri nas. Ne moremo si dovoljevati primerov, ko pridružena delovna organizacija le toliko časa čuti potrebo v integriranem podjetju, dokler ga ta sanira in uredi, nato pa se z izkoriščanjem samoupravnih pravic ponovno osamosvoji. Integrirano podjetje mora postati zadosti trdna gospodarska skupnost z jasnimi pooblastili, ki omogočajo vodenje dolgoročne finančno-kreditne in razvojne politike.

Sedanji družbeno samoupravni sistem bolj deluje na razdvajanju kot na združevanju, kar dokazuje, da že združena podjetja težko obstajajo, zato bi morali samoupravni mehanizem usmeriti na razvoj interesa za oblikovanje močnih integriranih gospodarskih skupnosti.

Primer Mežice sigurno ni spodbuden, je pa tipičen dokaz, da naš samoupravni mehanizem bolj deluje v smeri razbijanja kot pa združevanja delovnih organizacij. Potem, ko je rudnik in topilnica Mežica saniral pridruženo tovarno »Munjca« Zagreb, se je delovna skupnost tega obrata smatrala zadosti močna ter se ponovno osamosvojila. Združevanje ne sme biti pribežališče grešnikov, ki se potem, ko se s tujimi sredstvi ozdravijo, lahko po naših samoupravnih normah zopet oddvojijo. Svet take integracije ne pozna, mi pa ne bomo mogli z normativnimi akti spremeniti ekonomske zakonitosti; prav bo le, če se ji prilagodimo. Vsaka integracija mora zato biti dobro pripravljena, imeti pa mora tudi zagotovilo za svojo perspektivo. Dokler posamezne sestavine integriranega podjetja lahko stalno spreminjajo svoje odločitve, kar neugodno vpliva na poslovno podjetje, ni možno računati na uspešen razvoj integracijskega gibanja niti na zadovoljiv poslovni uspeh integriranih podjetij. Samoupravna miselnost, ki smo jo razvili pri nas, interes v integraciji vidi le toliko časa, dokler se nahaja pridruženo podjetje v poslovni izgubi. Kakor hitro pa ustvarja presežek dohodka, običajno oživi zahtevo o ponovni osamosvojitvi.

Kot v vseh je tudi v delovnih skupnostih treh slovenskih železarn taka miselnost stalno prisotna. V letih visoke konjunkturi niti na Jesenicah niti na Ravnah niti v Štorah niso čutili posebne potrebe po osnovanju enotne trdne ekonomske skupnosti, v kritičnem letu 1967, ko se je prvič v slovenskem železarstvu pojavila poslovna izguba, pa se je logično kot iskanka izhoda iz krize okrepila misel o integraciji.

Analiza lanskoletnega poslovanja kaže, da so bili vzroki težavnega položaja, v katerem je zašla jugoslovanska črna metalurgija, dvojni:

— prvi so izvirali iz sistemske neusklajenosti, ki je najbolj neugodno delovala na proizvajalce tega reprodukcijskega materiala,

— drugi so izvirali iz neurenosti tehnologije, pa tudi nepopolne delovne in tehnološke discipline v samih železarnah.

Zavedamo se, da gospodarska reforma mora pritiskati na proizvodne delovne organizacije k večji ekonomičnosti poslovanja; pritisk, ki je bil izvršen v poslovnem letu 1967, pa le ni bil osnovan tako, da bi lahko dal optimalne rezultate. To ne velja samo samo za jeklarstvo, temveč tudi za ves kovinsko predelovalni kompleks.

Visoko zasnovana liberalizacija, ki ni bila sorazmerno kompenzirana z materialno stimulacijo izvoza, je prinesla namesto znižanja povražnje našega deviznega debalansa. Namesto da reforma daje izboljšavo naše plačilne bilance, nam jo je instrumentarij leta 1967 celo poslabšal. Poglejmo samo kompleks črne metalurgije in dobili bomo naslednjo sliko:

Leta 1967 smo uvozili 806.000 ton predelanega jekla, kar je zneslo 43% celotne potrošnje. Po srednjeročnem planu se je predvidel uvoz 30 — 35%. Ker je lansko leto potrošnja bila nižja, je realno, če vzamemo 30% kot prognozo tega usmerjanja. Realizacija je torej daleč od prognoze plana. Iz tega lahko sklepamo, da zunanjetrgovinski sistem leta 1967 ni bil usklajen s srednjeročnim gospodarskim načrtom. Da bi bila situacija še slabša, je nastal tudi regionalen premik v uvozu. Medtem ko smo leta 1966 uvozili po vrednosti še 58% vseh jeklarskih izdelkov s klirinškega področja, je leta 1967 že 50% uvoza bilo plačanega s konvertibilnimi valutami. Medtem ko smo v tako liberaliziranem sistemu uvažali tisto, kar je potrebno, pa tudi to, kar bi lahko proizvajali doma, so ostale proizvodne kapacitete jugoslovanskih železarn premalo izkoriščene. Računa se, da je bilo uvoženo okrog 240.000 ton takih izdelkov, ki bi jih lahko dale domače železarnice in da je s tem izdatki za ta reprodukcijski material zajel okoli 36 milij. dolarjev nepotrebnih deviznih izdatkov. Težko je tolmačiti tako gibanje kot intervencijo gospodarske reforme. Medtem ko smo 1964. leta uvozili le 35% celotne potrošnje jeklarskih izdelkov, je leta 1966 uvoz zajel že 41%, lansko leto pa celo 43% notranje potrošnje. Namesto da bi liberalizacija delovala na izboljšavo gospodarnosti v jugoslovanski črni metalurgiji, je tako visok uvoz z depresiranimi izvoznimi cenami in nizko zaščito povzročil neizkoriščanje proizvodnih zmogljivosti jugoslovanskih železarn ter namesto padanja, relativno rast proizvodnih stroškov. Le pet od enajstih železarn je za to leto zaključilo še s pozitivnim rezultatom, vse pa z znatnim padcem dohodka. Četudi, kar je razvidno iz zaključnih računov, so osebni dohodki bruto v železarnah padli od 720 na 600 milij. N din, to je za 15%, je akumulativnost podjetij, izražena v obliki presežka dohodka, padla pod najbolj pesimistična predvidenja. Medtem ko so leta 1966 železarnice imele še 203 milij. N din presežka dohodka, je rezultat lanskega leta poslovna izguba v višini 28 milij. N din.

Zunanjetrgovinska politika ni povzročila samo škode v črni metalurgiji, temveč so njeni refleksi tudi posredni pri vseh dobaviteljnih ognjevzdržnega materiala, ferolegur, energije in pomožnega materiala, negativne posledice pa bodo zaradi pomanjkanja sredstev pri izpopolnjevanju proizvodnih naprav tudi v bodoče, kar bo zmanjšalo proizvodno ustvarjalnost pri izdelovalcih opreme in gradbenih podjetjih.

Zunanjetrgovinska politika ni povzročila samo škode v črni metalurgiji, temveč so njeni refleksi tudi posredni pri vseh dobaviteljnih ognjevzdržnega materiala, ferolegur, energije in pomožnega materiala, negativne posledice pa bodo zaradi pomanjkanja sredstev pri izpopolnjevanju proizvodnih naprav tudi v bodoče, kar bo zmanjšalo proizvodno ustvarjalnost pri izdelovalcih opreme in gradbenih podjetjih.

ce pa bodo zaradi pomanjkanja sredstev pri izpopolnjevanju proizvodnih naprav tudi v bodoče, kar bo zmanjšalo proizvodno ustvarjalnost pri izdelovalcih opreme in gradbenih podjetjih.

Železarnice so le delno svoj proizvodni problem lahko reševale s preorientacijo na izvoz. Brez upoštevanja rude in ob upoštevanju medsebojne blagovne izmenjave z državami SEV so izvozile 247.700 ton raznih svojih izdelkov. Pri tem pa se je dogajalo, da so se na meji srečavala enaka jekla, ena so šla od nas v izvoz, druga pa so se od inozemskih proizvajalcev uvozila. Podobne slabosti kot v črni metalurgiji so vsebovali leta 1967 devizni in zunanjetrgovinski sistem ter investicijska politika tudi pri drugih industrijskih vejah. Ne-rešeno kreditiranje dobav domačim, predvsem pa inozemskim kupcem in nezadostno premiranje izvoza je vplivalo na povečevanje zalog in zmanjšanje proizvodnje strojne in druge kovinske predelovalne industrije, kar je dodatno zmanjšalo narodni dohodek in se neugodno odrazilo na železarnice.

Tudi slovenske železarnice niso mogle ostati neškodovane v takem splošnem jugoslovanskem gospodarskem dogajanju. Medtem ko so leta 1966 imele še presežek dohodka v višini 69,85 milij. N din, so leto 1967 zaključile s poslovno izgubo v višini 4 milij. N din. Res je, da od treh pri dveh zaključnih računih za leto 1967 kaže še presežek dohodka nad osebni dohodki, res pa je tudi, da je dohodek v vseh treh padel daleč pod dosežek predhodnega leta. Ne čudimo se, da je bilo v naš devizni zunanjetrgovinski sistem v preteklem letu vnese no toliko iluzije, čudimo pa se, da se ta kljub stalnemu opozarjanju ni mogel med letom korigirati. Kreatorji našega gospodarskega sistema so trdovratno vztrajali na svojih stališčih ter šele ob koncu leta spoznali, da po taki poti ne smemo več dalje. Ni še velika napaka šoferja, če zavije v enosmerno ulico z napačne strani, hujše pa je, če kljub opozorilom vozi dalje. Lansko leto smo sigurno

daleč zavozili v slepo ulico in ta slabost se nam bo še dolgo maščevala, saj se izgubljena vrednost in presežek vrednosti ne bosta nikoli več vrnila. Izpopolnjen zunanjetrgovinski sistem je končno dvignil carinsko zaščito za jeklarske izdelke na razumno višino, zraven pa vpeljal toge carinske kontingente in dvojno ceno ter s tem iz ene skrajnosti široke liberalizacije vstopil v drugo skrajnost toge administracije. S tem se bo položaj železarn izboljšal, ne pa še doseglo sožitje z njihovimi potrošniki, ki ga bo treba izoblikovati na širšem integracijskem sodelovanju industrijskih vej neposredno in prek asociacij, kot je gospodarska zbornica.

Predah, ki smo ga sedaj deležni, ne sme pomeniti zadovoljstva in razviti želje, da bi se »lepi stari časi« visoke konjunkturi zopet vrnil. Železarnice, med njimi tudi Jesenice, Ravne in Štore, imajo še neporavnan dolg do gospodarske reforme v obliki racionalnejše proizvodnje, kvalitetnejših izdelkov in pravočasnega oskrbovanja kupcev. To je dolg, ki se je tudi v visokimi obrestmi odrazil v neugodnem rezultatu zaključnih računov preteklega leta. Prav tega bo lažje poravnati z združenimi močmi, kot pa če se bo vsaka delovna skupnost z njim spoprijela samostojno. Izboljšati bo treba organizacijo poslovanja, racionalizirati tehnološki postopek, povzročiti izplen in znižati proizvodne stroške, tržno orientirati proizvodni program ter, kar bo najtežje, ob nepovečanem deležu osebnih prejemkov v enoti proizvodnje stopnjevanje povečati poprečne osebne dohodke zaposlenih.

Potem ko se je 20. 3. 1968 sestal na Ravnah aktiv družbenopolitičnih in samoupravnih organov železarn Jesenic, Raven in Štor, je ugotovil, da integracija pomeni olajšani pristop k vključevanju slovenske črne metalurgije v pravo blagovno gospodarstvo. Obravnavali so celotno zasnovano trdnost povezave jeklarstva na Slovenskem v enotno delovno organizacijo, tako:

— uskladitev proizvodnega programa,

— zasnovano enotnega investicijskega programa,

— predvideno združitve poslovnih skladov za oblikovanje enotne finančno kreditne politike,

— osnovanje enotne razvojne politike,

— mehanizem spodbudnega prelivanja sredstev v donosno dejavnost,

— vpeljavo enotnega sistema oblikovanja in delitve dohodka in osebnih dohodkov,

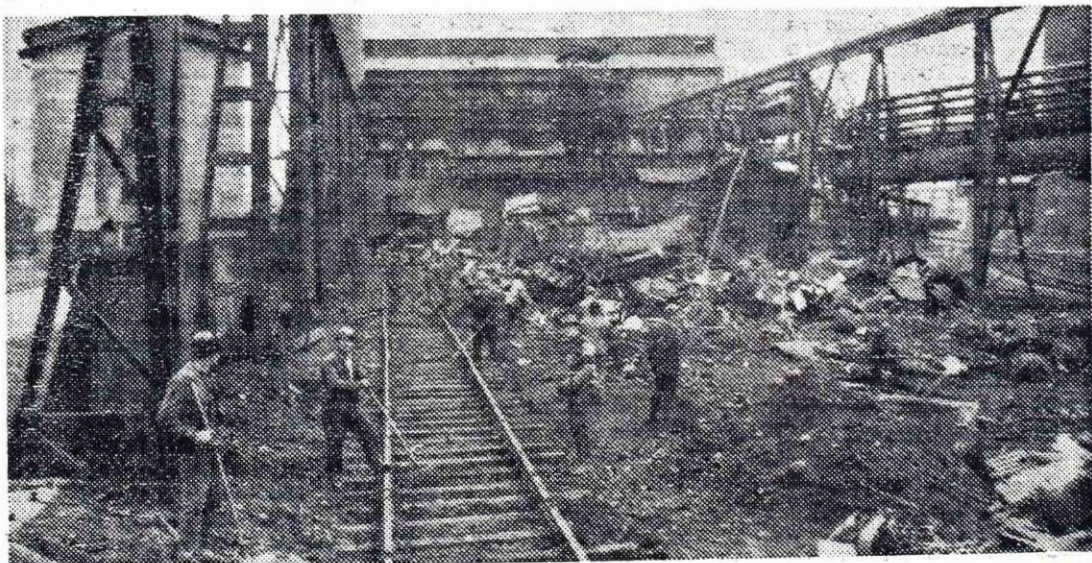
— vpeljavo enotne kadrovske politike in

— vpeljavo enotne politike oskrbe in prodaje.

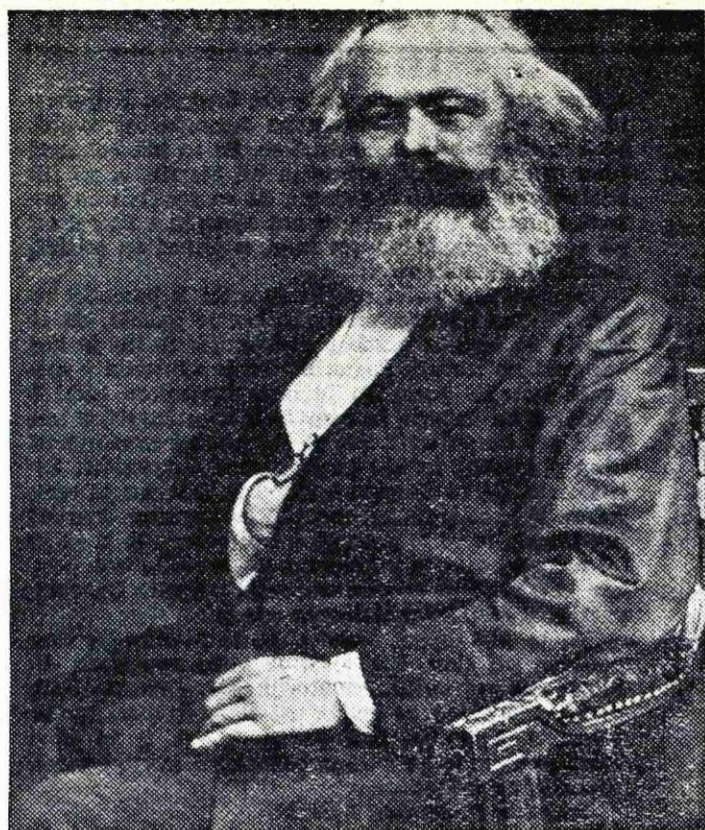
Predstavniki vseh treh železarn so izrazili mišljenje, da je zasnova pravilna in da je zato intenzivno delati na pripravi dokumentacije, na podlagi katere se bo lahko razvila plodna razprava za oblikovanje pravilnega mišljenja, od katerega bo odvisen izid referendum.

Na sestanku se je obravnavala tudi taktika pristopa k združevanju. Vsi so bili enotni, da mora ta biti zasnovana na predhodnem osnovanju skupnih služb, kot so marketing, ekonomske raziskave, tehnološke raziskave in drugo. Zasnova združitve železarn Jesenice, Ravne in Štore je bila prvič predlog obravnave takega sestava predstavnikov posameznih podjetij in iz razprave lahko sklepamo, da bo predlog med delavci ugodno sprejet.

Potem, ko je koordinacijski odbor za integracijo slovenskih železarn izdelal osnovne principe združitve in so medsebojno koordinirano obdelani odbori — tehnični uskladitev in specializacijo proizvodnega programa ter na tej osnovi predlog izpopolnitve in v enotno celovitost zaokroženih proizvodnih naprav, ekonomsko prognozo produktivnosti kapitala in finančne sposobnosti združenega podjetja, organizacijski pa predlog ustroja ter vodstvenega in samoupravnega mehanizma, je koordinacijski odbor za razpravo o združitvi pripravil predlog modela podjetja ZDRUŽENE JEK-LARNE, ki smo ga objavili v prvomajski številki Železarja.

Pod žerjavom od glavne pisarne do nekdanjega glavnega vhoda so očistili prostor za staro železo in ponovno odprli in usposobili normalnotirno progno, ki je bila doslej zasuta s starim železom

Naš učitelj Karl Marx

Dne 5. maja letos je minilo 150 let od rojstva Karla Marxa, utemeljitelja znanstvenega socializma in učitelja svetovnega proletariata in seveda tudi njegovega prvega organizatorja v I. internacionali. Marx je študiral v Bonnu in v Berlinu, kjer je diplomiral pravo, zgodovino in filozofijo. V letih 1842 in 1843 je bil urednik časnika »Rheinische Zeitung«. V tem času se je že ločil iz kroga mladih hegeljancev, pa tudi od idealistične Heglove filozofije, se začel poglobljati v zgodovino materialistične misli in se tako razvil iz meščanskega demokrata v najpomembnejšega nosilca komunistične misli. Leta 1844 je izdajal v Parizu »Deutsch-französische Jahrbücher« in se srečal s svojim kasnejšim najožjim sodelavcem in prijateljem Friedrichom Engelsom. Njuno skupno delo se je že leta 1845 začelo v Bruslju, kjer sta v letih 1845 do 1848 napisala skupaj deli »Die heilige Familie« (Sveta družina) in »Die deutsche Ideologie« (Nemška ideologija). Leta 1847 je Marx napisal »Das Elend der Philosophie« (Beda filozofije), v letih 1847/48 pa sta skupaj z Engelsom na naročilo nemške organizacije »Bund der Kommunisten« (Zveze komunistov), ustanovljene 1847 v Londonu kot samostojne proletarske organizacije, temelječe na ideologiji znanstvenega komunizma, napisala »Komunistični manifest«, ki je postal temelj revolucionarnega delavskega gibanja.

Nemška zveza komunistov je aprila 1848 objavila svojih »17 zahtev Komunistične stranke Nemčije« kot akcijski program meščansko-demokratske revolucije. Razšla pa se je leta 1852 po kölnskem procesu proti nemškemu komunistom, ker ni več ustrezala novim pogojem razrednega delavskega boja.

Marx je v tem času živel v Nemčiji, kamor se je vrnil leta 1848 in postal glavni urednik glasila revolucionarnih demokratov in mladega nemškega delavskega gibanja »Neue Rheinische Zeitung«, ki je izhajalo leta 1848/49 v času nemške meščanske revolucije, ki pa ni uresničila pričakovanj revolucionarnih demokratov in se je celo obrnila proti njim. Tako je nova oblast mnoge revolucionarne demokrate izgnala, med njimi tudi Karla Marxa, ki je leta 1849 za stalno zapustil nemška tla in se naselil v Londonu, kjer se je popolnoma posvetil revolucionarnemu delu in ustvarjanju klasične marxistične filozofije in ideologije. Leta 1850 je izšlo njegovo delo »Razredni boji v Franciji«, dve leti kasneje »18. Brumaire Louisa Bonaparta« in »Kritika politične ekonomije«. Poleg filozofskega in politično-ekonomskega publicističnega dela pa Marx ni pozabil na potrebo mednarodno organiziranega delavstva. Leta 1864 je bil med glavnimi pobudniki in ustanovitelji I. internacionale s sedežem v Londonu, katere prvi voditelj je postal prav on.

I. internacionala, ki jo je kasneje imenoval Lenin »prvi temelj za mednarodni delavski razredni boj za

Kje smo z akcijo za odkup Finžgarjeve rojstne hiše?

Ko se je odbor za odkup in uređitev Finžgarjeve rojstne hiše v Doslovičah pred letom dni obrnil na slovensko javnost s pozivom, naj prispeva denar za to akcijo, je hkrati sklenil, da bo o poteku akcije obveščal vse, ki jih stvar zanima in ki so zanjo prispevali.

Doslej je bilo zbranih nekaj nad 60.000,00 Ndin, kar je zadoščalo za odkup pisateljeve rojstne hiše. Hiša s toliko zemljišča, kolikor ga je nujno potrebnega, da kulturni spomenik najde svoje mesto v prostoru, kjer stoji, je že odkupljena in dosedanj lastnik si prizadeva, da bi si čimprej zgradil svoj novi dom. Za izselitev ima po pogodbi še nekaj več kot leto dni časa; čisto jasno pa je, da bo moral odbor upoštevati objektivne težave, če bi se pri gradnji kaj zataknilo in bi bilo za izselitev potrebno več časa. Tako možnost upošteva tudi kupoprodajna pogodba, sklenjena med prejšnjim lastnikom hiše in ZKPO Jesenice, ki je postala pravni lastnik Finžgarjeve rojstne hiše.

S tem, da je bila hiša odkupljena, se je končal prvi del začete akcije. Na vrsti je drugi del:

Na novo je treba oživiti akcijo za zbiranje denarja, ki bo potreben za adaptacijo same hiše in za nje preureditev v muzej. Računamo, da bi to delo lahko opravili z novimi 80.000,00 Ndin. Treba bo torej več denarja, kakor pa ga je bilo zbranega doslej. Zato je odbor sklenil, da bo skušal pripraviti k sodelovanju predvsem tiste šole, ki se lani niso samoiniciativno odzvale pozivu, kajti na zalogi je ostalo še 60.000 odkupnih blokov, ki jih je (vsega skupaj 100.000) za odbor brezplačno natisnila založba Mladinska knjiga v Ljubljani.

dosego socializma«, je bila zgrajena na naslednjih načelih: 1. Osvojitev oblasti delavskega razreda. 2. Osvoboditev delavskega razreda izpod kapitalizma je lahko samo delo delavcev samih. 3. Delavski boj ni samo boj za odpravo razrednih predprav buržoazije, marveč tudi boj za odpravo družbenih razredov nasploh. 4. Delavsko gibanje, boj proletariata sta mednarodna. (Na takih načelih je delovala I. internacionala pod Marxovim vodstvom, dokler ni izpolnila zgodovinske naloge za svoje obdobje in se leta 1876 razšla).

Vse to dolgo obdobje od leta 1852 dalje je Marx neumorno študiral, zbiral in urejal gradivo za svoje monumentalno in genialno delo »Kapital«. Leta 1867 (lani je minilo natančno 100 let) je izšel prvi del tega najbolj pomembnega dela klasične marxistične literature. Po padcu Pariške komune, prve proletarske revolucije na svetu, je Marx napisal knjigo »Državljska vojna v Franciji«, 1875 »Kritiko gotharskega programa«, deli, v katerih je Marx razvijal idejo »diktature proletariata kot orodja za revolucionarno prenovo človeške družbe«. Poleg tega je v tem času napisal tudi II. in III. del »Kapitala«, ki pa ju ni mogel več redigirati sam, ker mu je to 14. marca 1883 preprečila smrt. Zato je to delo opravil Friedrich Engels.

Toda šole so v zadnjem času zasute z zbiralnimi akcijami. Najbolj pogosto se zgodi, da inštitucija, ki zbira denar v določen namen, enostavno pošlje na šolo toliko in toliko blokov in zraven račun ter priporočilno pismo republiškega sekretariata za prosveto in kulturo. (Mimogrede: pred letom dni se je tudi delegacija našega odbora zglasila na republiškem sekretariatu za prosveto in kulturo s prošnjo, naj bi našo akcijo priporočili šolam. Pa so odklonili. Za Planico in še za marsikaj drugega pa smo na šolah dobili priporočila.) Zato je naš odbor ubral drugo pot: na 200 šol v SRS smo poslali kratko poročilo o dosedanem delu ter pristavili prošnjo, če jim smemo poslati določeno število odkupnih blokov. V slabem tednu je odgovorilo pritrilno 21 osnovnih šol ter prevzelo v odkup 7000 blokov; 7 šol se je opravičilo zaradi številnih zbiralnih akcij ter predlagalo, da jim bloke pošljemo jeseni. Nobena pa sodelovanja ni odklonila. Tako smemo računati, da bo levji delež pri zbiranju le spet imela slovenska šolska mladina, saj je že doslej poslalo denar:

	Ndin
61 osnovnih šol	20.898,53
2 posebni osn. šoli	195,53
6 gimnazij	2.408,00
22 strokovnih šol in centrov	6.600,38
2 vzgojna zavoda	365,05
5 učiteljskih zborov	1.169,00
Skupaj	31.636,49

kar je več kot polovica vsega denarja, ki se ga je posrečilo zbrati doslej.

Hkrati z oživljeno zbiralno akcijo, ki se ji bodo, tako upamo v odboru, odzvali še številne delovne organizacije, ustanove in posamezniki, bo odbor začel pripravljati načrte za adaptacijo hiše ter

muzejsko gradivo. Menimo, da ne odbor, niti kaka posamezna ustanova ne more prevzeti odgovornosti za dokončno ureditev hiše in muzeja in da je treba doseči sodelovanje najeminentnejših institucij, ki so za take stvari kvalificirane in, ki lahko pred vsem slovenskim ljudstvom prevzamejo polno odgovornost za to delo. Hiša bo spomenik za številne prihodnje rodove, pred katerimi nas ne sme biti sram. Takšno stališče odbora je podpril tudi svet ZKPO Jesenice.

Za dobro ureditev bo potrebnega veliko materiala, kajti šele obsežno gradivo lahko da kvaliteten izbor. Zato se odbor obrača na vse posameznike in ustanove, ki so imeli s pisateljem Finžgarjem neposredne stike in hranijo kak oseben spomin nanj (pismo, knjigo s posvetilom, predmet, sliko ali kaj podobnega) s prošnjo, da bi mu to sporočili ter poslali kratek opis predmeta s pripombo, ali bi ga bili pripravljeno darovati za spominski muzej v Doslovičah ali zahtevajo zanj odkupnino oziroma zamenjavo. Pisatelj je vodil zelo obširno korespondenco, bil je mnogim ljudem prijatelj ali dober znanec in je puščal za seboj široko sled. Se posebej pomembni bi bili predmeti iz časa, ko je na začetku tega stoletja za kratek čas služboval na Jesenicah.

Odbor z delom ne namera va prehitevati; nobene stvari ne želimo opraviti na vrat na nos. Kar bo storjenega, naj bo storjeno temeljito in z zavestjo, da je to najboljše, kar je v danih okoliščinah mogoče storiti. Seveda pa ne pozabljamo, da ne bo časa na pretek, kajti od trenutka, ko bo hiša izpraznjena pa do stoletnice pisateljevega rojstva bo ostalo le poldrugeto leto časa. To bo gotovo najprimernejši trenutek, da dostojno proslavimo slovenski kulturni praznik (8. februarja — Finžgar pa je bil rojen 9. februarja 1871).

Janez Svolfšak

Obvestilo

Dne 21. aprila 1968 je bila na poti od Pristave do Koroške Bele najdena zapesna ura. Tisti, ki je uro izgubil, naj se zgleda pri Savinšek, Jesenice, Titova c. 20 v poldanskem času.

Dopisujte v »Železarja«

Sc
skin
na J
kov:
ta v
tudi
sreč
obis
ljev
mim
mu
je p
Dim
tov
lj 60
ogle
Ze
valn
zakl
na I
nesli
kovr
ki t
leto
bili
želez
obse
vogr
Po
se o
nje.
lican
vork
kjer
s kra
nili
za s
mora
mljiv
spor
bodo
je š
grad
ženo
mini
va
spor
nje
strok
učen
obeh

Če

»Zi
sto
reda
ne J

Z z
go ra
te za
prebi
mo, o
šel
nako
go,
kana
lja j
zidju

Zai
niki
pogle
naliz
telka
obzič
skozi
si pr

Ob
nova
vsa
mate
nega

Nepozabni vtisi

Sodelovanje med Železarskim izobraževalnim centrom na Jesenicah in Cetmrom strokovnih šol v Trbižu se iz leta v leto razširja. To potrjuje tudi letošnje zimsko-sportno srečanje v Trbižu, pa tudi obisk učencev in predavateljev trbiških strokovnih šol minuli petek, 3. tm. Kratkemu sprejemu v Kazini, ki ga je priredil direktor ZIC tov. Dimnik, je sledil ogled obratov jeseniške železarne. Okoli 60-članska ekscurzija si je ogledala najprej obrate stare Železarne, nato pa predelovalne obrate in muzej, za zaključek pa še nove obrate na Beli. Vtisi, ki so jih odnesli bodoči italijanski strokovnjaki z ogledom tovarne, ki bo praznovala prihodnje leto svojo 100-letnico, niso bili majhni, saj podobnega železarskega giganta s tako obsežno rekonstrukcijo in novogradnjo, še nihče ni videl.

Po opoldanskem odmoru so se odpeljali gostje v Begunje. Po ogledu muzeja s celicami smrti so odšli v povorki na skupno grobišče, kjer so položili venec in se s krajšo komemoracijo spomnili vseh, ki so dali življenja za svobodo. Skromna komemoracija je bila toliko gamljivejša, ker so počastili spomin padlih za našo svobodo mladi Italijani. Sledil je še ogled Bleda s starim gradom. Tako je za udeležence italijanske ekscurzije minil dan, ki je prinesel nova odkritja in nepozabne spomine, ki bodo sodelovanje jeseniških in trbiških strokovnih šol, predvsem pa učencev in predavateljev obeh šol še bolj utrdili.

P. U.

V pričakovanju!

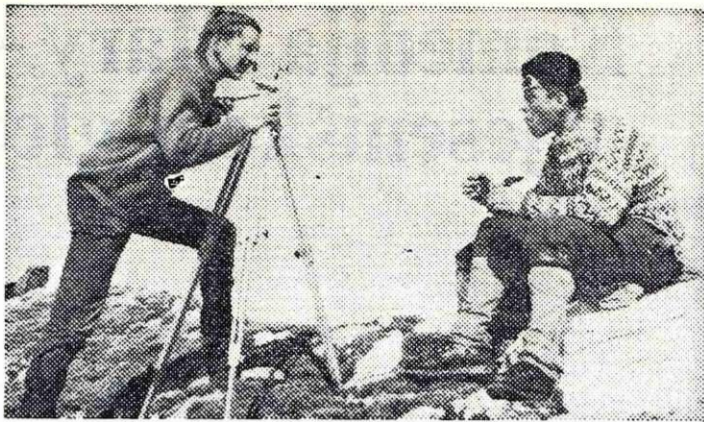
»Za lepše in čistejše mesto« je bila točka dnevnega reda na seji skupščine občine Jesenice dne 16. 4. 1968.

Z zadovoljstvom in z mnogo razumevanja pričakujemo te zares potrebne akcije tudi prebivalci Koroške Bele. Upamo, da se bo le mogoče našel kamion ter odpeljal nakopičeno štiriletno nesnago, katero naplavi odprta kanalizacija ter se zaustavlja južno ob cerkvenem obzidju v času nalivov.

Zaželjeno je, da predstavniki komunalnega podjetja pogledajo stanje odprte kanalizacije vzdolž njenega poteka zapadno ob cerkvenem obzidju, katera vodi naprej skozi predor v gornji del vasi proti Kresu.

Ob pristopu na lepo imenovano Pot ilegalcev nam vsa ta nesnaga in odpadni material res ne dela prijetnega okolja.

Mo.

Janez Horvat pri snemanju svojega filma SAM Z GORAMI

I. medklubski festival amaterskega filma

11. in 12. maja bo na Jesenicah I. medklubski festival amaterskega filma. Za festival se je odbor filmske skupine ODEON odločil že lansko jesen. Takrat je bil izvoljen tudi organizacijski odbor v sestavi: Izidor Trojar, Janez Hrovat, Uroš Župančič, Joža Varl in Miha Cenc. Že v januarju so razposlali razpise za festival vsem delujočim kinoamaterskim klubom v Sloveniji. Rok za odposiljanje filmov je bil 29. april, vendar pa sta do 25. aprila poleg domačih prispela le dva filma, tako da so nameravali festival že prestaviti. Do roka pa je prišlo 39 filmov, kolikor jih pravzaprav niti niso pričakovali. Največ filmov je poslal FKK J. Puhar iz Kranja in to 11, sledijo pa KK Ljubljana s 7 filmi, FS ODEON prav tako s 7 filmi, koroški KK Prevalje s 4, FKK J. Puhar iz Ljubljane s tremi, FKK EMO iz Celja s štirimi, KK Kranj z dvema in Prlekija film iz Ljutomerja z enim poslanim filmom. Od prispelih filmov je bilo največ dokumentarnih in sicer 18, igranih 11 in žanrskih 10.

Iz filmske skupine ODEON sodelujejo Janez Hrovat s filmi »Sam z gorami«, »5..4..3..2..1..hop« in »Jesenice — London — Jesenice«, Klavdij Mlekuš s filmoma »Smuka v gorah« in »Pust, ta čas presneti«, Alojz Kerštajn s filmom »Ropar in policaj«, Franci Stravs pa s filmom »Troboj slovenskih železarn«.

Zirija v sestavi Slavko Humerca z Jesenic — predstavnik FS Odeon, Marko Feguš in Vinko Rozman iz Ljubljane — predstavnik Foto-kino zveze Slovenije, se je sestala 3. in 4. maja. Med prispelimi filmi je izbrala najboljše za projekcijo, v vsaki zvrsti pa podelila zlato, srebrno in bronasto medaljo, vsi predvajani filmi pa dobijo festivalno diplomu.

Podelitev medalj in projekcija nagrajenih filmov bo v soboto, 11. maja ob pol osmih zvečer v veliki dvorani delavskega doma. Projekcija ostalih izbranih filmov pa v nedeljo ob štirih popoldne. S svojimi filmi se bodo predstavili skoraj vsi najboljši slovenski kinoamaterji.

-tz

Z občnega zbora AMD Jesenice

AMD Jesenice, ki je eno najdelavnejših avto - moto društev v Sloveniji, ki si je dogradilo v minulih mesecih nove garaže in halo, je imelo pred dnevi svoj redni občni zbor. Predsednik inž. Ivan Arzenšek je s svojim poročilom seznanil članstvo z uspehi, ki jih je doseglo društvo v minule obdobju. Predvsem je pohvalil avto-moto šolo in delo gospodarske komisije. AMD Jesenice s svojo avto moto šolo usposablja za vozniški izpit nekaj sto kandidatov letno, gospodarska komisija pa je poleg redne servisne službe povečala vozni park in zgradila boks garaže, zaprto in pokrito halo in uredila primerni upravni prostor. AMD Jesenice sicer nima ustreznega in pripadajočega doma, ima pa prostore, ki omogočajo nudenje manjših in večjih uslug servisne službe pod streho. Na občnem zboru so bili mnenja, da bo potrebno tudi v bodoče posvečati največjo

pozornost vzgajanju voznikov motornih vozil, kot vseh koristnikov cest, kakor tudi nudenju čim cenejših in čim kvalitetnejših servisnih uslug članom. V razpravi pa so predvsem nakazali potrebo po povečanju števila članstva. Društvo bo v prihodnje posvetilo večjo pozornost propagandi, seznanilo vse lastnike motornih vozil z uslugami, ki jih nudi članstvu in vplivalo nanje, da se vključijo v avto moto društvo. Dokaj živahna razprava je dala mnogo smernic za še boljše delovanje društva, ki ga bo tudi v bodoče vodil sicer manjštevilmim novoizvoljenim odborom inž. Ivan Arzenšek. Mimo članov društva so se udeležili občnega zbora tudi predstavniki AMZ Slovenije, AMS Jugoslavije in gorenjskih avto-moto društev, ki so čestitali društvu k doseženim uspehom in zaželeli enakih uspehov v prihodnje in še večjega sodelovanja.

P. U.

Ob mednarodnem dnevu Rdečega križa

Med tednom so po vsem svetu praznovali mednarodni dan RDEČEGA KRIŽA. Liga organizacij Rdečega križa je določila 8. maj za mednarodni dan Rdečega križa, Rdečega polmeseca in Rdečega leva s soncem.

Namen letošnjega praznovanja mednarodnega dneva Rdečega križa je v tem, da bi v čim večji meri zainteresirali ljudi ter jim pojasnili vlogo in aktivnosti organizacije RK v njihovem kraju. Prav tako je treba seznaniti ljudi z mednarodnim pomenom organizacij RK, Rdečega polmeseca in Rdečega leva s soncem.

Organizacija Rdečega križa je tako velika, da je treba o njenem delu spregovoriti, saj predstavlja veliko materialno in moralno silo. Rdeči križ ima svoje člane v 109 državah na svetu in v zadnjih letih postaja vse bolj razširjena. Zanimivi so statistični podatki o naraščanju članstva. Tako je bilo pred 18. leti 67 nacionalnih organizacij RK skupaj s 95 milijoni članov, letos pa je že 109 nacionalnih organizacij z 210.000.000 članov. Zavest, da sodelujemo in podpiramo organizacijo RK je tudi v tem, da bomo morda kdaj pozneje tudi mi potrebovali pomoč te organizacije, bi morala biti vsakdanja. Povsod v svetu išče organizacija RK

pomoč pri celotnem prebivalstvu, ki naj da na razpolago potreben čas, znanje ter sredstva za uspešno pomoč vsem, ki so jo potrebni v miru in vojni. Prav zato je in mora biti organizacija RK skrb nas vseh.

Ob letošnjem praznovanju so posamezne organizacije RK v naši občini in tudi v ožji domovini pripravile ustrezne programe, posebno pozornost pa so posvetili tednu RK od 5. do 11. maja. Glavni odbor RK Slovenije je poslal vsem občinskim in krajevnim organizacijam priporočilo, da ob 8. maju, mednarodnem dnevu RK, organizirajo dejavnosti, ki so najbolj primerne njihovim krajevnim prilikam. Na proslavah, akademijah, razstavah, predavanjih bi morali ljudem pojasniti programska načela ter jih seznaniti z dejavnostjo RK. Take prireditve so po mnenju glavnega odbora RKS primerne tudi za podelitev pohval, diplom in odlikovanj. Mnoge organizacije RK so prav v tednu RK od 5. do 11. maja zelo uspešno izpolnjevale naloge, ki jih omenja priporočilo glavnega odbora RKS in zato lahko pričakujemo, da se bo, ne le v naši občini, ampak tudi v Sloveniji ter drugje povečalo zanimanje in da se bodo povečale aktivnosti RK.

-or

Pred kratkim so borci za severno mejo 1918—1919 z Jesenic imeli svoj redni občni zbor. Govorili so o številnih še nerešenih problemih borcev in obudili spomine na čase pred 50 leti. Na sliki borci za severno mejo — udeleženci občnega zbora

Tudi taki so še med nami

Naš nekdanji sodelavec nam je poslal pismo, v katerem se opravičeno zgraža nad početjem nekaterih posameznikov na pokopališču na Blejski Dobravi. Na grobu, v katerem počivata njegova mati in oče, je s sestro zasadi umetno cvetje, ki

pa ga je neznan zlikovec odnesel. Opravičeno se piše vprašuje, kakšno je spoštovanje posameznikov do mrtvih. Ker to ni edini primer kraje na pokopališču, menimo, da ljudje, ki to počenjajo, zaslužijo javno grajo in obsodbo.

Tatjana KOŠIRJEVA in Teo LIPICER v komediji Mary - Mary

Literarni večer

Zadnji četrtek v aprilu so člani dramskega in literarnega krožka jeseniške gimnazije priredili literarni večer, kar je ob pomanjkanju takih večerov na Jesenicah razveseljivo. Toda sam literarni večer ni dosegel pričakovanj, celo razočaral je. Gimnazijci so priredili že mnogo boljših večerov.

V prvem delu so se nam predstavili K. Burnikova, A. Tratnek, J. Svoljšak, A. Vrhunčeva, N. Praprotnikova in P. Vengar. Prvi štirje kot pesniki, zadnja dva pa kot prozaista.

Poezija je bila slabokrvna. »Pesniki« so peli o sreči brez obresti, o pobegu iz stvarnosti, o vsemogočni naravi, o tem, če je res tak greh biti človek in seveda o ljubezni, brez katere v poeziji ne gre. Njihovo petje ni bilo fortissimo. Pri petju so imeli pre slab klavir, da bi se petje čulo vsaj mezzoforte. Izraza sploh niso imeli. Bralca pesmi sta jih interpretirala zelo neprizadeto in mehanično. Brez občutja in topline (v Svoljšakovih pesmi Edini je dosti topline). Navadno je v gimnazijskih pesmih čutiti močno in vedro mladostno čustvo. Tega žal ni bilo. Iz pesmi je preveval pesimizem in črnogledje.

Črtičarja sta bila na ravni pesnikov. P. Vengar je z lepo prelivajočim slogom opisal meditacije ob klavirju v črtici Klavir. Tako kot je slog čist, tako je poanta motna, je končna ugotovitev. V črtici Iskanje je N. Praprotnikova zašla v nesmisel. »Žalost in praznina. Oboje je eno. Oboje je vse«, pravi. Na to je slišati tole: »V moji praznini ni oaz. Žalost in praznina je žalost krat praznina. V žalosti ni oaz.« Čudno in tuje.

V drugem delu so se predstavili slovenski literati. Prvi je na oder stopil B. Žužek in prebral nekaj pesmi iz zbirke Moja pokrajina, s katerimi je dokazal, da je samo

poprečen pesnik. Pri povzdigovanju narave je močno spominjal na I. Minattija. Drugi se je predstavil T. Svetina, avtor najbolj brane slovenskega romana zadnjih let — Ukane. Prebral je najkrajši odlomek, ki ga je uspel najti, kot je sam dejal. Toda mar je pomembno ali je odlomek dolg ali kratek? Prav gotovo ne. Važno je, kaj nam pove in ali nas duhovno obogati. Za enajsto poglavje (stran 84—88 II. knjiga) ne moremo reči, da je prazno, pa vendarle bi se bil avtor lahko odločil za nekaj polnokrvnejšega. Tretji je bil na vrsti dramatik D. Smole. Prebral je prolog, za tem nekaj odlomkov iz najnovejše drame Krst pri Savici. Kot je bil Svetina pretirano kratek, toliko je bil Smole predolg. Tretjino vsega večera je zavzel njegov »program«, tako da so se celo v prvi vrsti sedeči literati dolgočasili. Kot zadnji je na oder stopil mladi Kranjčan F. Zagoričnik, ki s svojo pesmijo Zoološka ura ni mogel utišati že poprej glasnega občinstva. Škoda, kajti Zagoričnik je eden tistih avtorjev, ki jih je treba večkrat brati, da prodremo v njihov skrivnostni svet. Preostane upanje, da bomo Zoološko uro brali v kaki reviji.

Z Zagoričnikom se je literarni večer končal. Gledalci (večina so bili gimnazijci) so zapustili dvorano. Bili so še bolj z dolgočaseni kot pred začetkom. Morda je tudi to eden izmed dokazov slabe kvalitete literarnega večera? mb

Komedija Mary — Mary v jeseniškem gledališču

Stanka Geršakova se nam že nekaj let nazaj predstavi vsako sezono vsaj z eno režijo. Letos si je izbrala komedijo ameriške pisateljice Jean Kerr Mary-Mary. Lahkotno delo, ki sicer obravnava tipično problematiko severnoameriške družbe, je zaradi svojih prefinjenih bodic in vedre komike aktualno tudi za naše razmere.

Režijsko je dogajanje na odru zasnovano komorno, kar

tudi lepo ustreza majhni zasedbi in vsebini. Z drobnimi domisleki je režiserka znala poudariti in osvetliti vse tiste poante in misli, ki jih je v tej komediji polno ter predstavljajo določene poglede avtorice na življenje in posebej še na probleme v zakonu. Nedvomno lahko štejemo uprizoritev te komedije med uspele režijske dosežke Stanke Geršakove.

Po daljšem premoru smo

lahko gledali na odru sceno, ki jo je zasnoval Jože Bedič. Z dobro globinsko razporeditvijo prostora in s prijetnimi scenскими prijemi nasploh, je s svoje strani precej pripomogel, da so bile lahko ustvarjene posamezne režijske zamisli in s tem dosežena tudi uglajenost in tekočnost predstave.

Zasedba zahteva samo pet igralcev, ki pa morajo biti svojim vlogam v celoti kos. V naslovni vlogi je zablestela Tatjana Koširjeva, ki je s svojo temperamentno igro potegnila za seboj tudi ostale igralce. Tudi Oto Gerdej, Vera Smukavčeva, Teo Lipicer in Rudi Mandič so odigrali svoje vloge v stilu in z žarom, ki ga delo zahteva. S kreacijo celotnega in dobro uigranega teama smo zato bili lahko zadovoljni.

Uprizoritev te prijetne in življenjske komedije pomeni za našo gledališko hišo lep uspeh, za amatersko režiserko Stanko Geršakovo pa spodbuda za njeno nadaljnje režijsko ustvarjanje. K.

Gostovanje ljubljanske Drame

V počastitev delavskega praznika smo lahko v jeseniškem gledališču Tone Cufar prisostvovali pomembnemu in prijetnemu kulturnemu dogodku. Drama Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane je gostovala v naši gledališki hiši in uprizorila delo slovenskega avtorja Primoža Kozaka Kongres.

Tisti, ki smo v polnem avditoriju prisostvovali tej predstavi, smo bili lahko navdušeni tako nad samim delom, kakor tudi nad odlično uprizoritvijo. Primož Kozak je s svojo dramo odkrito in rezko prikazal problematiko mračnega etatizma in njegov boj s silami, ki težijo za demokracijo in samoupravljanjem. Vzdušje v tej dramji je moreče in obtožujoče, vendar njen tok potegne gledalce za seboj, da živijo skupaj s protagonistami in se popolnoma vtopijo v dogajanja na odru.

Delo je bilo imenitno pripravljeno in je sodeloval skoraj ves moški ansambel ljubljanske drame. Glavni junaki Stane Sever, Rudi Kosmač, Jurij Souček in Andrej Kurent so pokazali

vrhunske storitve. Tudi ostali igralci, ki so sodelovali pri uprizoritvi, niso zaostajali, tako da je celotna predstava zapustila res odličen vtis.

Z uprizoritvijo Kongresa sta ljubljanska Drama in občinski sindikalni svet, ki je njen nastop omogočil, nudila jeseniškemu občinstvu kulturni dogodek prve vrste ter res primeren uvod v prvomajsko praznovanje!

K.

Oto GERDEJ in Rudi MANDIČ v komediji Mary - Mary

film ● film ● film ● film ● film ● film ● film ● film ● film ●

Arabeska

Arabeska. Beseda zveni eksotično. Človek asociira: cvetoče češnjevo drevo — pomlad, arabeska — pripovedka, okrasek, nekaj, kar je v zvezi z arabskim svetom, z Arabci. Nič določenega ni mogoče razbrati iz naslova. Ko človek zapusti kinematografsko dvorano, ugotovi, da je arabeska kratka pripovedka, v našem primeru je le-ta kriminalka, ki je sicer z Arabci neposredno povezana, čeravno poteka vse dogajanje v Londonu.

Prav gotovo se je režiser in producent Stannley Donnen za snemanje Arabeske odločil v veliki meri zgolj zategadelj, ker je poslovni človek. Nekaj let je tega, kar so Angleži začeli snemati filme o tajnem agentu 007, Jamesu Bondu. Filmi o popularnem junaku so čez noč postali zlati rudnik za filmsko industrijo. Hollywood ne

bi bil Hollywood, če se ne bi poizkusil v takem žanru, ki prinaša dobiček. Naredil je serijo filmov o tajnem agentu Matu Helmu, z Deanom Martinom v glavni vlogi. Donnen pa je trenutni položaj svojsko izkoristil, podprečen scenarij je dopolnil z nekaj prizori a la James Bond, najel popularna igralca Sophia Loren in Gregorija Pecka ter uspel, da je ta banalni film odkupilo eno izmed jugoslovanskih distribucijskih podjetij. Hkrati pa smo ugotovili, da kopija ne more doseči originala, čeprav je še tako skrbno prekopirana.

Zgodba je preprosta, a obenem naivna, smešna. Skupina banditov pripravlja atentat na šejka Jenjo. Univerzitetni profesor Pollock (G. Peck) je nevede vpleten v resno zadevo. Ne ve, na katero stran naj gre. Vseskozi stoji na mostu. Po razpletu se pridruži vohunski Jasmin Azir (S. Loren) in šejku.

Obotavljanje, h kateri strani naj se priključi, se zdi nesmiselno. Dogajanje je tako naivno skonstruirano, da gledalec že v samem začetku filma to ve. Kako si sicer moremo razlagati to, da lepa (in ni več) Jasmin štiti Pollocka pred bando.

Režiser je svoje delo medlo opravil. Kriminalka je pač take vrste žanr, kjer sta napetost in dinamika primerne elementa. V Arabeski pa tega ni čutiti, niti videti. Igralci so poglavje zase. Zlasti protagonista sta slaba. Kadar je bila situacija kolikor toliko resna, sta bila smešna, pri smešnih prizorih pa resna. Toda Sophia in Gregory sta dobra igralca in znata igrati... Edina vrednost filma je v dobri fotografiji. Čutimo dobrega snemalca. Moti nas le »našarf«, zamegljena fotografija, kajti le-ta ni in tudi nikoli ni bila estetska.

Da vse to seštejemo, ugotovimo: slab film.

V s
tret
gos
Jes

Ze
ob
cert
glas
ner
Bedi
ume
Boci
men
vir,
iz s
imer
nata
opus
—
tako
nada
Skol
nost
PAV
jana
nje:

K
lova
Skuj
že p
okra
Belj
delu
ski
Pre
nem
bo
15.
kon
Cuf
leg
ljak
dela

T
bene
svoj
skih
rila
maju
časa
celo
vizij
so n
Na
ga s
ške
cev,
spre
tank
man
ko l
vrže.
T
misl
gled
T
nom
življ
gner
hoče
ki se
Neu
či že
jutri
tričr
šved

S poglobljenim in študijskim opazovanjem spoznamo govornico slik

V soboto, 4. t. m. so v mali dvorani Delavskega doma odprli tretjo slikarsko, sicer pa peto razstavo v tem letu. Sedanji gost likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice je akademski slikar MARJAN DOVJAK.

Že sama otvoritev razstave, ob poslušanju kratkega koncerta, ki so ga pripravili glasbeni pedagog Silva Gračner (klavir) ter Ani in Jože Bedič (violina), je bil pravi umetniški užitek. Izvajali so Boccherinijev in Beethovnov menuet za dve violini in klavir, Beethovnov prvi stavek iz sonate za violino in klavir, imenovana Pomladanska sonata in iz Mendelssohnovega opusa 62 Pesem brez besed — Pomladno pesem, prav tako za violino in klavir. V nadaljevanju pa je ravnatelj Skofjeloškega muzeja, umetnostni zgodovinar Andrej PAVLOVEC o slikarstvu Marjana Dovjaka povedal naslednje:

»O slikarstvu Marjana Dovjaka ni težko govoriti, vendar je težko prodreti v bistvo tega slikarstva. Površinsko gledano je to slikarstvo blizu kubistični stilizaciji, kakor sem to zapisal v katalog k njegovi razstavi. Toda res samo površinsko, ker gre samo za nek princip stilizacije, ki omogoča razbitje slikarske ploskve na več delov. Natančno je to sicer težko opredeliti, vendar pa je taka opredelitev blizu načinu, ki ga uporablja Dovjak pri svojem ustvarjanju. Dovjak ne slika točno po naravi, ki mu je le izhodišče, odkoder jemlje svoj motiv. Tega najprej v sebi in nato še v mnogih skicah predeluje tako, da se-

stavlja sestavine, ki mu jih motiv nudi, v slikarsko celoto. Kar mu v koncept njegove zamisli ne gre, odvrže in če nekaj manjka, doda iz svojega miselnega sveta, tako da dobi urejeno celoto, trdno kompozicijsko urejeno razporeditev barvnih mas in oblikovnih karakteristik.

Dovjak motivno zajema zelo širok register in slika enkrat krajino v starem smislu tega pomena, drugič upodablja krajino v sodobni ritmiki življenja ter se ne ogne, ampak se prav pogloblja v obravnavanje puste industrijske motivike, prav tako pa slika tudi tihožitja in portrete. Na razstavi v Skofji Loki sem imel možnost skoraj mesec dni opazovati Dovjakove slike in se pogovarjati z njim in z obiskovalci ter se dokopati vsaj približno do bistva Dovjakovega slikarstva. Čeprav je navzven krajinar in kot tak tudi obravnavan ter z daljnimi sorodstvenimi zvezami, samo slikarskim namreč, s Pilonovim slikarstvom, je Dovjakovo slikarstvo v svojem najglobljem smislu in bistvu portretno slikarstvo. Tako, kakor zna kljub stilizaciji in deformacijam ohraniti bistvene poteze in karakteristiko svojega obraza pri avtoportretu, tako dela tudi pri slikanju tihožitij, pri krajini in pri obravnavanju industrijskih objektov. V naravi se le toliko pomudi, da dojame bistvo obravnavanega predmeta ali objekta, nakar sledi

v ateljeju slikarjev proces poustvarjanja in oblikovanja, odstranjevanja vsega tistega, kar ne gre v koncept zamisli in ohranjanje ter potenciranje tistega, kar je bistveno za karakteristiko objekta ali predmeta. Tako nastane pred nami karakteristika predmeta, ujeta na platno in podarjena z barvo in risbo. Obema elementoma pripisuje Dovjak važen pomen in niva enkrat bolj k risbi in drugič bolj k barvi. Slednja mu služi tudi kot sredstvo psiho-

loškega izražanja in kot asociativno opozorilo na stvarino, iz katere je zgrajen obravnavani predmet. Risba mu pomeni tudi omejitve barve, ki jo polaga ploskovito in brez modelacije.

Dovjakovo slikarstvo je težko, polno izrazne moči in morda prav zaradi tega površnemu gledalcu manj dopadljivo, kajti v te slike se je treba poglobiti in jih študijsko opazovati, ker šele po daljšem času govornica teh slik najde odmev v gledalcu.«

Pred gostovanjem beljaškega pevskega zbora

Komisija za kulturno sodelovanje z zamejstvom pri Skupščini občine Jesenice je že pred leti navezala stike z okrajnim vodstvom KPÖ v Beljaku, v sklopu katerega deluje že dolga leta 25-članski delavski pevski zbor. Pred kratkim so se na skupnem sestanku dogovorili, da bo omenjeni zbor gostoval 15. junija na Jesenicah. Na koncertu, ki ga bo priredil v Čufarjevem gledališču poleg delavskega zbora iz Beljaka nastopil tudi jeseniški delavski zbor, ki ga sestav-

ljajo martinari naše Zelenarne. Za prvo srečanje delavcev Beljaka in Jesenic so predpriprave v polnem teku. Koncert, ki naj bi bil uvod v čim tesnejše kulturno sodelovanje jeseniških in beljaških naprednih delavcev bo zaključil združeni pevski zbor Beljaka in Jesenic, ki bo zapel avstrijsko narodno »Übern Glantalbodn« in našo »Triglav«, ki pravi med drugim »Vse je vihar razdjal, narod pa zmiraj stal.«

P. U.

Partizanski humor

SMOLA PA TAKA

Kuhar Marko se že dalj časa ni obril. Bil je že zelo poraščen, a pri partizanskem brivcu je prišel težko na vrsto. Nekoč je zavil v papir svinjsko kost, poraščeno z mesom, in jo vtaknil v žep. »Silni, vidiš, kosmat sem! Obril bi se rad, pa nimam denarja!« je Marko nekoliko v smehu dregnil brivca.

»Nič hudega, boš pa kost prihranil za našega kužka,« mu de porogljivo silni.

»Tu jo imaš!« odgovori Marko in mu pomoli zavitek.

»Imaš morda tudi skorjo kruha? Silno sem lačen!« spravi brivec v zadrego Marka. Toda kuhar se je znašel in ustregel želji. Partizanski brivec pa se je najprej najejal in šele nato začel »lepiti« kosmatega kuharja

Marka. Le-tega je na debelo namazal z milnico in nabrusil skrhano britev. Tedaj je zaropotalo. Nemci! Marko je kot pustna šema zdrvel h kuhinji in nato še nekaj dni čakal, da je prišel spet na vrsto pri brivcu.

NI OSTAL DOLŽAN

V Črnošnjicah sem se pogovarjal z angleškim novinarjem, ki se je menda pisal Mathews. Mož je precej dobro obvladal slovenščino. Med razgovorom sem mu rekel, da bi bilo bolj praktično, če bi Angleži pisali namesto »Shakespeare« — »Šekspir«, kakor jim je svetoval že Wells.

»Za vas pa bi bilo bolj praktično, če bi pisali »pršov« namesto »prišel«, kot vam svetujem jaz,« je odgovoril Mathews.

Televizija in mladi gledalec

Televizija je fenomen našega časa. O tem ni nobene dvoma. Pri nas si je že davno priborila svoj prostor pod soncem in časi, ko se je v otroških očeh družbena vrednost njihove družine merila po tem ali imajo svoj televizor ali ga še nimajo, so že za nami. Zdaj je tako merilo že nekaj časa avtomobil, v bolj situiranih družinah pa že celo znamka avtomobila. Koliko je razširjena televizija pri nas, naj pokažejo naslednji podatki, ki so najnovejšega izvora:

Na šoli »Tone Čufar« je sredi aprila 1968 bilo vsega skupaj 885 učencev, če ne upoštevam podružniške šole na Blejski Dobravi. Od tega je 630 učencev, pri katerih imajo v družini svoj lastni TV sprejemnik, kar predstavlja 74 % vseh učencev (natanko 73,68 %) — 136 učencev ali 16 %, ki več ali manj redno spremljajo TV oddaje drugod (natanko 15,91 %) — 89 učencev ali 10 %, ki niso podvrženi rednemu vplivu televizije (natanko 10,41 %).

To so impozantne številke, ki nam morajo dati misliti, če vemo, kakšen vpliv ima televizija na gledalca in še posebej na mladega.

Televizija je izraz sodobne tehnike, zato popolnoma ustreza človeku našega časa. Naš čas in naše življenje sta tako hitra, da niti nas samih ne utegnemo več spoznavati: mi smo namreč ljudje, ki hočemo vse vedeti, ki bi bili radi povsod zraven in ki se hočemo o vsem prepričati na svoje lastne oči. Neučakani smo postali; vse hočemo imeti in doseči že danes; nič več nismo pripravljene čakati na jutri. Pred desetimi, dvanaestimi leti so bili električni štedilniki, bojlerji, kopalnice, hladilniki, švedske kuhinje in podobno, tipične le za novo-

zgrajena stanovanja. Danes vse to in še mnogo več hočemo imeti vsi; kdor tega še nima, ne gre s časom naprej. Zato se ženemo za zaslužkom in garamo na vseh koncih in krajih, kajti tu je še pralni stroj, tu so gramofon, radio in televizor, tu je magnetofon, da ne pozabim na garažo in avtomobil. Vse te pridobitve moderne tehnike je treba v hišo, da bo človek osvobojen fizičnega dela in da se bo v svojem, na ta način pridobljenem prostem času lahko izraževal, se razvedril, se predajal duševnim užitek in umskemu delu.

V resnici pa smo postali sužnji vseh teh številnih želja in neizpoljenih sanj. Ker jih ne moremo na mah uresničiti, postajamo nezadovoljni s svetom in s samim seboj. Nimamo več časa ne potrpljenja za mirne pogovore z ljudmi okrog nas, najmanj pa nam ga ponavadi ostane za težave naših otrok. Navsezadnje; oblačimo jih, skrbimo, da so siti in da imajo vse šolske potrebščine, več pa res ne moremo. Tudi za njihovo razvedrilo smo poskrbeli, saj jim redno kupujemo nove gramofonske plošče, razen tega pa imajo še radi televizor, badminton, karte, šah. In učijo naj se. Mi smo se morali tudi učiti. Kdo pa je nam pomagal? Nihče! Če v šoli hočejo, da bodo več znali, naj jim pa pomagajo. Saj zato so tu, kajne? Mi, starši, res ne moremo. Nimamo časa ali pa je naše znanje že prešibko. Navsezadnje: kdo more od nas, staršev, še zahtevati, da bomo ob vsem boju za standard še potrpežljivo sedeli z našimi otroki, poslušali njihove zgodbe o doživljenjskih slehernega dneva, jim razlagali dejanja odraslih, jim sledili pri domačih nalogah, jim pomagali pri kontroli znanja zadnje zgodovinske lekcije ali se pogovorili z njimi o vred-

notah, ki so jih odkrili v zadnji zgodbi iz serije »Moj konj Flicka«?!

Nekako takšna so stališča večine staršev. Kako strašno so zgrešena in kako se nam to mišljenje maščuje že danes. Maščuje nad tistimi, ki so najmanj krivi: nad našimi otroki. Nobena družba in noben čas ne more staršev razbremeniti pri njihovi osnovni nalogi, pri vzgoji lastnih otrok. Družina je bila, je še danes in bo ostala osnovna celica družbe. Edino družina ima možnosti, ustvariti takšne pogoje, da bo otrok v njih zrasel v zdravega, delovnega, poštenega člana naše delovne skupnosti. Nihče ne more odgovornosti za tako vzgojo prevzeti na šolo ali druge družbene institucije. Šola najbrž še dolgo ne bo imela takšnih pogojev za delo, da bi lahko prevzela nase tisti del odgovornosti za vzgojo in izobrazbo mladih, kakor bi ga sicer po značaju svojega dela morala prevzeti. Starši smo torej bili, smo danes bolj kot kdajkoli doslej in bomo ostali tudi še za naprej prvi in najbolj odgovorni za pravilno, dobro in zdravo vzgojo naših otrok. Za napredno vzgojo, kajti čas gre naprej in brez usmiljenja povozí vse, kar ostaja pri starem. Tudi ljudi. Kar je bilo dobro za naše starše in za nas, za naše otroke ni več primerno. Njihovi pogledi so uprti v bodočnost, mi pa tako radi ostajamo v preteklosti. To pa je zanje zgodovina. Tudi naša preteklost, preteklost njihovih očetov in mater. Pripravljene so jo poslušati kot pravljico, kot zgodbo, nikakor pa je ne bodo priznali za vzorec, po katerem bi morali tudi sami živeti. Njihov čas je čas Alaina Delona, Sande Shaw, Beatlov, jurija Gagarina, Valentine Terješkovke, čas »izgubljenih v vesolju«, pa tudi čas Rudija Dutschkeja, Martina Luthra Kinga, graditeljev Džerdapa in vseh drugih neštevilnih junakov, ki jih mrtvičijo nasprotja našega bolnega sveta, sveta, v katerem vsak dan bolj izginjajo meje, ki vse bolj postaja ena sama velika dežela. Televizija jim jo po drobcih prikazuje dan za dnem. (nadaljevanje)

Prvi maj na snegu

Občinski sindikalni svet Celje vsako leto na dan 1. maja prireja internacionalno tekmovanje v veleslalomu na Okrešlju. To je obenem tudi ena izmed zadnjih tekem sezone in prav zato se je vedno udeležijo tekmovalci iz številnih klubov in je pravzaprav pomladanski pregled naših smučarjev.

Tudi letos smo Jeseničani dobili vabilo za to tekmovanje. Poln avtobus mladih tekmovalcev je že ob 3,30 zjutraj odpeljal z Jesenic. Po štirih urah vožnje nas je pričakala Logarska dolina v vsej svoji lepoti, sončna in povsod je bilo čuti praznik — 1. maj. Ob 8. uri smo bili že na progi, ki je bila postavljena na plaz. Imela je 27 vrtic s skupno dolžino 900 m. Naši tekmovalci so se odlično odrezali, kljub temu, da so tekmovali utrujeni in nenaspani. Proga je bila hitra in precej težavna.

REZULTATI:

Clani: 1. Marko Kavčič (Enotnost) 49,2; 2. Mirko Klinar 49,6; 3. Miran Gašperšič 49,8 (oba člana JNA, ki pa sicer tekmujeta za Jesenice); 4. Andrej Klinar (Jesenice) 50,1; 6. Brumeier (Badgastein) 51,2; 6. Gazvoda (Branik) 51,4; 7. Vogrinc (Branik) 52,2; 8. Milan Leskošek (Jesenice) 52,8; 9. Famedl (Fužinar) 53,0; 10. Zidan 53,1; 11. Stare 53,3; 12. Marolt 54,1; 13. Gorup 54,7 (vsi Jesenice).

Nagrajenci prvomajske križanke

V sredo je posebna komisija, ki so jo sestavljali: predsednik Tone Svetlin, oddelek za obračun materiala, in člani: Simona Tarman, prodajni oddelek, Draga Pintar, kadrovski sektor in Marjanca Komel, uvozi-vozi, izžrebala nagrajence nagradne križanke, ki smo jo objavili v prvomajski številki Zelezarja. Prejeli smo 322 rešitev, komisija pa je morala izvleči 20 rešitev, da je dobila 10 pravih.

50 N din prejme ALOJZ ŽIVKO, inventurna komisija;

po 40 N din: VINKO KORANTAR, transport in MAJDA SEKLOČA, toplotna energija;

po 30 N din: ALICE ŽVEGLJ, pravna služba, TINE ŽVEGLJ, SEO — knjigovodstvo, ZDRAVKO SMOLEJ, prodajni oddelek.

po 20 N din MITJA ČEBULJ, RTA, JAKOB VEBER, upokojenec, Heroja Verdnika 30, Jesenice, MARIJA POGACAR, faktorni oddelek in RUDI GRILC, strugarna valjev.

Vsem reševalcem se zahvaljujemo za sodelovanje, nagrajence pa vabimo, da dvignejo nagrade osebno od ponedeljka, 13. maja dalje na uredništvu ŽELEZARJA.

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE

Vod.: AGLOMERACIJA, PRENASELITEV, RADAR, KITARA, IDA, KLOBASAR, PARIZ, LIRA, ANI, ORATAR, SNG, SS, LEV, ROK, ARETTA, JONA, GRB; OMARA, SPIRA, TRANI, UR, KALOTA, ANORAK, PI, AGON, FONEM, SCHERZO, ELEMI, TIPKALO, KE, IJ, AJ, ZEL, TRAJAN, AVANTI, IOWA, AJ, ASI; T; OL, TRN, PTA, SEKT, DINARA, USA, RP, ADEM; LVOV, NASTRESEK, ELO, IAN, MOKKA, AEROPLAN, TR, ALSTON, UPRAVA, ENKLITIKA, RA, ID, KALIN, VIR, AGAVA.

Clanice in mladinke: 1. Majda Ankele (Triglav Kranj) 53,3; 2. Metvoz (Fužinar), 3. Magušar, 4. Luzar (prva mlajša mladinka) obe članici Enotnosti; 5. Pirnat (Branik); 6. Tatjana Smolej (Jesenice) — prva starejša mladinka; 7. Olga Vilman (Jesenice); 8. Guček (Enotnost); 9. Milica Smolej; 11. Andreja Prevc (druga mlajša mladinka) obe Jesenice.

Mladinci: 1. Albreht (Jesenice) 53,8; 2. Majninger 54,2; 3. Lah 54,3; 4. Bedrač 55,5 (vsi Branik); 5. Cena Stravs 56,2 (Jesenice); 6. Bernik (Jesenice) — prvi mlajši mladinec; 7. Plantau (Branik); 10. Pogačnik (s padcem); 11. Iztok Saksida, 60,1 (drugi ml. mladinec); 12. Gašperin 60,7 (tretji ml. mladinec) vsi Jesenice.

Ostali naši tekmovalci se zaradi padcev ali diskvalifikacij niso uvrstili.

Proga je zahtevala od tekmovalcev popolno zbranstvo in pripravljenost. Najmanjša napaka je pomenila slabšo uvrstitev. Clani so vozili po pričakovanih, medtem ko so se dekleta kar odrezala z lepo in mirno vožnjo. Razveseljiva je tudi zmaga Albrehta, ki je prekinil uspehe Mariborčanov. Škoda le, da je Pogačnik padel, Stravs pa zaradi visoke startne številke ni mogel narediti več, drugače bi bil uspeh mladincev še večji. Pri mlajših mladincih pa so bili spet v ospredju Jeseničani. Z mlaj-

dim rodov smučarjev na Jesenicah torej ni nobenih problemov.

Prireditve na Okrešlju je popolnoma uspela. K dobremu razpoloženju so pripomogle tudi praktične nagrade, ki jih je dobilo prvih deset pri mladincih in članicah ter petnajst prvouvrščenih pri članicah. Razpoloženje po tekmi je bilo torej res dnevno primerno in zadovoljni, čeprav utrujeni, smo se vrnili domov.

Boris Marolt

Zlatorogov veleslalom v Vratih

Zelo prizadveni odborniki smučarskega kluba Mojstrana, ki deluje v sklopu smučarskega društva Jesenice, so priredili v nedeljo, 5. maja v Vratih pod mogočno triglavsko steno zelo uspešno tekmovanje v veleslalomu. Prijavljenih je bilo 140, nastopilo pa je 111 tekmovalcev.

Le škoda, da prireditve ni bila namenjena tudi tekmovalkam, kajti spomladanske tekme so nasploh vedno dobro obiskane. Tekmovanja se je udeležilo 14 klubov in so bili na startu razen Jakopiča, domala vsi najboljši jugoslovanski smučarji. Tudi dež ni motil med samo tekmo, ki je trajala čez dve uri. Proga, ki je potekala izpod Skalaške smeri v triglavski steni, je bila dolga čez en km in je imela 44 vrtic, odlično pa jo je postavil naš znan alpinist Klavdij Mlekuš. Kljub masovni udeležbi je proga dobro vzdržala. Smučarski klub Jesenice je imel na startu 32 tekmovalcev, nastopili so tudi tekmovalci iz Avstrije in tudi Zagreb je poslal močno ekipo.

REZULTATI:

CLANI: 1. Marko Kavčič, Enotnost, 1.13,3; 2. Miro Gašperšič, JLA, 1.13,6; 3. Peter Lakota, Jesenice, 1.14,1; 3. Franz Ressenman, ASKÖ, Beljak, 1.14,1; 5. Andrej Klinar, Jesenice, 1.14,5; 6. Mirko Klinar, JLA, 1.14,6; 7. Bernard Heller, ASKÖ — Beljak, 1.15,1; 8. Jože Gazvoda, Branik, 1.16,0; 9. Boris Pesjak, Jesenice, 1.16,6; 10. Andrej Soklič, Tržič, 1.17,3; 11. Milan Marolt, Jesenice, 1.18,1; 12. Tone Vogrinc, Branik, 1.18,7; 13. Franc Leskošek, Jesenice, 1.18,8; 14. Lovro Markež, Jesenice, 1.19,1; 15. Marko Žmittek, Jesenice, 1.19,4; 17. Marko Zidan, Jesenice, 1.20,3; 18. Andrej Ponikvar, Jesenice, 1.20,4; 22. Janez Šmitek, Jesenice, 1.22,8.

Glede na izredno kvalitetno tekmo je razveseljiv prodor mlajših članov (Gašperšič — JLA, Pesjak, Marolt) na vidnejša mesta. Med prvimi dvajsetimi je enajst Jeseničanov in med prvimi desetimi pet, če upoštevamo še oba člana JLA, ki sicer tekmujeta za Jesenice.

Starejši in mlajši mladinci so startali v enem razredu. Tokrat se je Majninger od-

Sodelovanje na 150 tekmah

Petindvajsetega aprila je bil v Delavskem domu občni zbor smučarskega društva Jesenice. Zbor so počastili s svojim obiskom predstavnik SZS inž. Pohar, predstavniki občine, predstavniki športnega društva Jesenice, predstavniki smučarskih klubov Tržič in Gorje ter delegati vseh klubov, ki sestavljajo smučarsko društvo Jesenice.

V uvodni besedi je predsednik inž. Milan Marolt zelo objektivno orisal delo v zadnjih dveh letih, ki je pokazalo, da je bila združitev gornjesavskih klubov v eno društvo pod patronatom železarne Jesenice le uspešna, čeprav smo gledali v začetku na to novo tvorbo nekoliko skeptično. Pozdravil je vse

navzoče predstavnike in se zahvalil predvsem Železarni za izredno pomoč, ki jo izkazuje smučarskemu športu v občini, z željo in prošnjo, da bi bili tega velikega razumevanja deležni tudi v bodoče. Zahvalil se je tudi vsem funkcionarjem, trenerjem in tehničnemu osebju za požrtvovalno delo, ki že kaže sadove.

Tehnični referent za vse discipline Slavan Berlišk je podal izčrpno poročilo, v katerem je s kritičnim očesom razčlenil delo v posameznih referatih in klubih. Iz tega poročila je bilo razvidno, da je sicer alpski referat najštevilnejše zaseden, da pa so tudi vsi ostali referati, čeprav ne tako številni, izredno prizadveni. Društvo je s svojimi člani v sezoni 1967-1968 sodelovalo na več kot 150 tekmah, samo alpski referat je imel 51 rednih tekem, 17 trening tekem in okoli 30. tekem, ki so se jih udeležili reprezentanti v inozemstvu. SD Jesenice je imelo na olimpiadi v Grenoblu kar štiri predstavnike, med njimi tudi najuspešnejšega olimpijca Jugoslavije v zimskem športu do sedaj. Po poročilu tov. Berliška je razvidno, da so usmerjeni posamezni klubi SD Jesenice enostransko, nekateri imajo samo tekače, drugi samo alpske tekmovalce. Omenil je tudi, da posvečamo premajhno skrb vzgoji pionirjev in mladincev.

Posamezni govorniki so kritično in samokritično presodili delo kluba.

Zastopnik SZS inž. Pohar je pozdravil vse navzoče, se zahvalil društvu za uspešno delo, Železarni za izreden prispevek, ki ga daje vsemu slovenskemu in jugoslovanskemu zimskemu športu s svojim velikim razumevanjem in zaželel uspešno nadaljevanje začete delo.

Občni zbor so pozdravili tudi zastopniki Tržiča in Gorje, zastopnik občinske zveze za telesno kulturo tov. Božič in zastopnik športnega društva Jesenice tov. Viktor Brun.

Volitve, ki so sledile, so postavile na vodstvo društva 23 odbornikov, ki bodo na prvi seji razdelili odgovornosti.

Udeležba je bila zadovoljiva, kljub temu da je bilo poslanih premalo obvestil za udeležbo na občnem zboru.

Predvajali so tudi zanimiv barvni film s smučarskih tekem z raznih mednarodnih prvenstev. Taki filmi so za tekmovalce izredno poučni, ker nazorno prikazujejo tehniko svetovnih mojstrov.

Ob koncu je sledil še pogovor jeseniških in tržiških športnih delavcev o sodelovanju na tekmah in treningih.

— ii

Titu za rojstni dan

V torek, 14. t. m. je zbor jeseniških in mojstranskih alpinistov v Aljaževem domu v Vratih, od koder je odhod na Triglav, kjer bo 16. t. m. start lokalne Titove štafete. V petek, 17. t. m. bodo Triglavsko štafeto prevzeli mladinci iz Srednje Radovne. Triglavsko štafeto organizira in vodi alpinistični odsek pri PD Jesenice.

Kaj bodo gledali v kinu

Kino RADIO

11. in 12. maja amer. barv. CS film **TAJNI AGENT FLINT**, v režiji Daniella Manna, v glavnih vlogah James Coburn, Lie J. Cobb, Gila Golon, ob 17. in 19. uri.

13. maja francoski barvni CS film **PESEM SVETA**, v režiji Marcela Camusa, v glavni vlogi Hardy Krüger, ob 17. in 19. uri.

14. in 15. maja ob 17. in 19. uri: franc. šp. barvni CS film **PEKEL V VLAKU**, v režiji Jiela Grania, v glavni vlogi Jean More.

16. maja ob 17. in 20. uri: ameriški barvni CS film **UPOR NA LADJI BOUNTY**, v režiji Lewisa Milestona, v glavni vlogi Marlon Brando, Trevor Howard.

17. maja nemški barvni CS film **NASVIDENJE NA MODREM MORJU**, v režiji Helmuta Weissa, v glavni vlogi Toni Zeiner, ob 17. in 19. uri.

18. maja ameriški barvni film **TAJNI AGENT MAT HELM**, v režiji Fila Carlsona, v glavni vlogi Dean Martin, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

11. in 12. maja ob 18. in 20. uri: franc. šp. barvni CS film **PEKEL V VLAKU**.

13. in 14. maja ameriški barvni film **TAJNI AGENT FLINT**, ob 18. in 20. uri.

15. maja ameriški barvni CS film **UPOR NA LADJI BOUNTY**, ob 17. in 20. uri.

16. in 17. maja ameriški barvni CS film **VSE O DEISY CLOVER**, v režiji Roberta Malligana, v glavni vlogi Natalie Wood, ob 18. in 20. uri.

18. maja italij. šp. barvni CS film **SEDEM HRABRIH ŽENA**, v režiji Cehetta Groopera, v glavni vlogi Anne Baxter, ob 18. in 20. uri.

Gledališče

PETEK, 10. 5. ob 19.30: J. Kerr **MARY-MARY** — komedija — Za abonma PETEK in IZVEN.

SOBOTA, 11. 5. ob 20. uri: **NARODNI PLESI, PESMI IN ZABAVNE MELODIJE** v izvedbi ansambla BRACA RIBAR iz Bosanske Gradiske.

NEDELJA, 12. 5. ob 15. uri: Benatzky **PRI BELEM KONJICKU** — opereta — IZVEN — ZADNJIC.

Ob 20. uri: **NARODNI PLESI, PESMI IN ZABAVNE MELODIJE** v izvedbi ansambla BRACA RIBAR iz Bosanske Gradiske — PONO-VITEV.

Ljubitelji gledališča opozarjamo na zadnjo popoldansko predstavo operete **PRI BELEM KONJICKU**, cenjene gledališke abonente pa na predstavi komedije **MARY-MARY**. Vstopnice si pravočasno zagotovite z rezervacijo na telefon 82-200.

Kino DOVJE

11. maja češki CS film **KDO BO UBIL JESSI**, v režiji Vaclava Vorlička, v glavni vlogi Dana Medzrika.

12. maja italijanski film **ZAPELJIVKE**, v režiji Riziija Bologninja in Luigiija Comencinija, v glavni vlogi Gina Lollobrigida.

16. maja ameriški barvni film **TAJNI AGENT FLINT**.

18. maja ameriški barvni CS film **VSE O DEISY CLOVER**.

Kino KRANJSKA GORA

11. maja ameriški barvni CS film **BITKA V ARDENIH**, v režiji Kena Annakina, v glavni vlogi Dana Andrews, Henry Fonda, Robert Shaw, Pier Angeli.

12. maja ameriški barvni CS film **VSE O DEISY CLOVER**.

16. maja franc. šp. barvni CS film **PEKEL V VLAKU**.

18. maja ameriški barvni film **TAJNI AGENT FLINT**.

Kino ŽIROVNICA

12. maja ameriški barvni CS film **BITKA V ARDENIH**.

19. maja ameriški barvni film **TAJNI AGENT FLINT**.

ČESTITKA

Čestitam ob praznovanju 1. maja in želim mnogo delovnih uspehov kolektivu železarne Jesenice. Obenem pozdravljam prijatelje — nekdanje sodelavce — električarje, vzdrževalce martinare in kolektiv elektro peči.

Milan Stefanciosa
753 N-Haugh Street
Indianapolis
Indiana, 46222 — USA

Šolsko športno društvo na osnovni šoli v Žirovnici je letos osvojilo pokal Joža Gregorčiča, ki ga bo vsako leto za najbolj masovno udeležbo na tekmovanjih podelila OZTK Jesenice

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru gostinske enote Zelezar se iskreno zahvaljujem za res veliko pozornost in denarno podporo ob moji dolgotrajni bolezni. Ob 1. maju jim želim mnogo delovnih uspehov.
Avgušlina DORNIK
GEŽ

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru valjarne Bela se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času bolovanja.
Stanislav Hudovernik
valjarna Bela

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru elektrodnega oddelka se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla v času moje bolezni.

Marija Noč
elektrodni oddelek

ZAHVALA

Sodelavcem pokojnega moža Antona Zaveljčina iz valjarne profilov se iskreno zahvaljujem za zbrano denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Zena Angelca

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem tov. Ivanu Sušniku in sodelavkam ter sodelavcem adjuštaže žičarne za darilo, ki sem ga prejela ob odhodu v zaslužni pokoj.

Lucija Butinar

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem izvršnemu odboru sindikalne organizacije železarne Jesenice za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla v času moje bolezni.

Jože Zupan
tehtnica

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru GEŽ se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejela v času bolovanja.
Ajša Grvala
GEŽ

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru valjarne 1300 se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč ob moji dolgotrajni bolezni.

Ludvik Sajovic

ZAHVALA

Podpisana Egida Erjavc se kolektivu oddelka za obračun osebnega dohodka iskreno zahvaljujem za darilo, ki sem ga prejela ob upokojitvi. Sodelavkam in sodelavcem želim veselo prvomajsko praznovanje ter veliko delovnih uspehov.

Egida Erjavc

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru GEŽ se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejela v času moje bolezni.

Marija Vergles

ZAHVALA

Ob težki izgubi moje ljube mame

ANTONIJE DEŽMAN

se najiskrenejše zahvaljujem vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti, obsuli s cvetjem in nam izrazili sožalje.

Zahvaljujem se primariju dr. Brandstetterju in vsemu strežnemu osebju internega oddelka bolnice za zdravljenje in lajšanje bolečin moje mame.

Zahvaljujem se vsem sosedom, posebno Rozmanovi-
ma za njihovo nesebično pomoč.

Iskrena hvala jeseniški godbi za žalostinke, vozni-
kom osebnih avtomobilov in
vsem za spremstvo na njeni
zadnji poti.

Zalujoči sin Zlatko z
družino in ostalo so-
rodstvo

ZAHVALA

Ob izgubi najine mami

MARIJE TORKAR

roj. Bulovec

je sočustvovanje velikega števila prijateljev in sosedov olajšalo najino žalost. Zato se za vsa pismeno ali ustme-
no izražena sožalja najlepše
zahvaljujemo.

Zahvaljujemo se za darova-
no cvetje in petje na zadnji
poti, kakor tudi za slovo ob
odprtem grobu.

Posebno zahvalo izražava
primariju jeseniške bolnice
tov. dr. Brandstetterju, dr.
Pogačniku in dr. Vidaliju,
kakor ostalemu osebju. Neiz-
merna je bila tudi požrtvo-
valnost tov. dr. Jensterla, ki
je nesebično nutil pomoč ob
vsakem času.

Se enkrat — vsem najlep-
ša hvala.

Hčerka Marija Okročnik
in sin Radko Torkar

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo
vsem sosedom, sorodnikom,
vaščanom in članom kolekti-
va Zelezarne, ki so ob izgubi
našega dragega moža in očeta

JANEZA GOLCA

sočustvovali z nami, darovali
cvetje in ga spremili na nje-
govi zadnji poti.

Zalujoča žena z otro-
ki in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi
drage mame, sestre in stare
mame

ANTONIJE KOŠIR

se zahvaljujemo za dolgolet-
no zdravljenje dr. Mihaela
Sajevicu, dr. Ivanki Deben-
jak in zdravstvenemu oseb-
ju internega oddelka bolni-
šnice za vso skrb in nego, ki
so jo nudili v času njene bo-
lezni.

Posebno zahvalo izrekamo
organizacijam ZB NOV in
SZDL terena Plavž in govornici
tov. Arhovi za izrečene
besede ob slovesu na njeni
zadnji poti in za tako lepo
organiziran pogreb.

Zahvaljujemo se sostano-
valcem in hišnemu svetu,
prijateljem in znancem, ki
so nam kakor koli stali ob
strani in nam izrazili sožalje
ob tej hudi izgubi. Iskrena
hvala lastnikom osebnih av-
tomobilov, kakor tudi vsem
darovalcem vencev in cvetja
in vsem, ki so jo spremili na
njeni zadnji poti.

Zalujoči: sin Tone, hčer-
ke Francka, Irena, Mari-
ja, Darinka, sestre in
bratje, vnuki in ostalo
sorodstvo

ZAHVALA

Ob težki izgubi moje drage
mame

NEŽKE GREGORČIČ

se najlepše zahvaljujemo
osebju kirurškega oddelka za
lajšanje bolečin v zadnjih
dneh njenega življenja.

Lepo se zahvaljujemo tudi
vsem stanovalcem bloka IV
za denarno pomoč, Marleni
Gašperšič in Marici Spitalar
za lep venec, Radu Golbu pa
se zahvaljujemo za prevoz na
Dolenjsko. Se enkrat hvala
vsem, ki so nama v dneh
težke izgube na kakršen koli
način pomagali.

Zalujoči: sin Jože
z ženo Mici

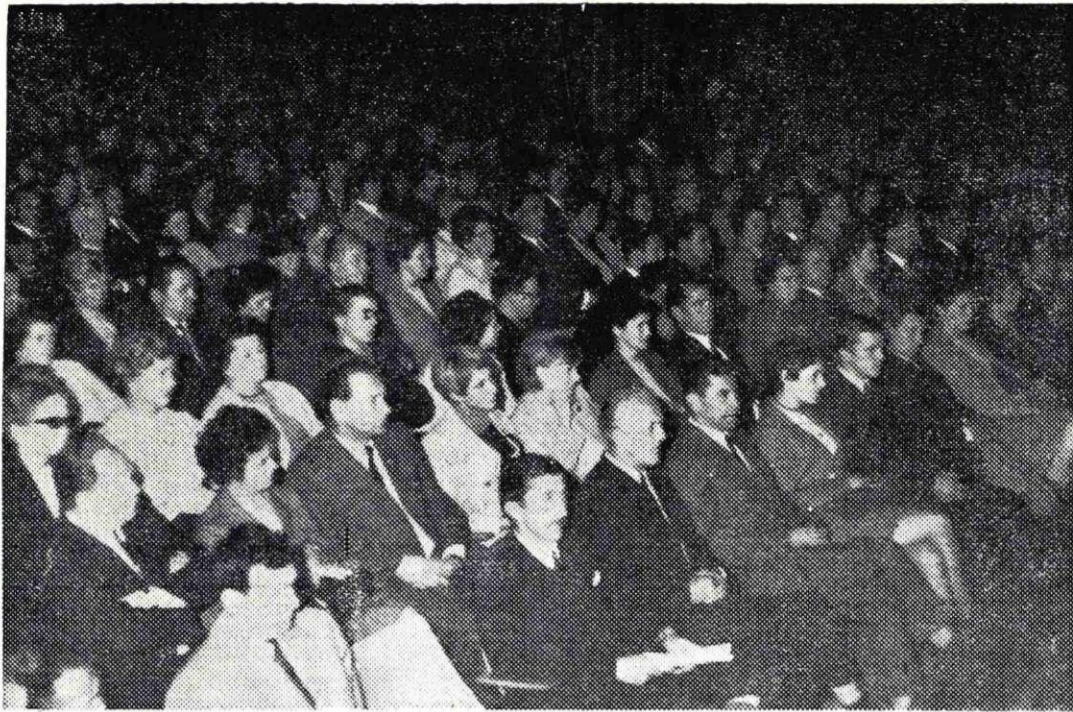
ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega
dragega moža, očeta, brata
in strica

JANEZA JALNA

se iskreno zahvaljujemo
vsem znancem, prijateljem
in sorodnikom za izraze so-
žalja in vsem darovalcem
vencev in cvetja. Posebna
zahvala sosedom za nesebič-
no pomoč in vsem, ki ste na-
šega dragega ata v tako
velikem številu spremili na
njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena Heda,
otroci: Heda, Janez in
Andrej, sestra Reza in
Manči, nečak Ivo z
ženo Frido

Občinstvo je na torkovem večeru **SPORT V BESEDI IN SLIKI** do zadnjega kotička zasedlo gledališko dvorano. Poleg razgovorov z najboljšimi športniki v občini, je novinar Dela Henrik Ūbeleis z barvnimi diapozitivi pokazal nekaj posebnosti iz olimpiade v Grenoblu. Sodeloval je tudi instrumentalni kvintet Zelenjak s pevci in ansambel Caravelle. Za smeh sta imenitno poskrbela Tone Fornezzi — TOF in domačin Franci Košir

Zorko prvak Gorenjske

Pred dnevi je bilo končano XX. šahovsko prvenstvo Gorenjske za člane, na katerem je sodelovalo 13 igralcev iz Kranja, Radovljice, Lesca, Javornika in Jesenice. Vsekakor je bilo to prvenstvo eno boljših, namreč po kvaliteti, saj je nastopilo pet I. kategorikov, pet II. kategorikov in trije III. kategorniki. Ze po prvih kolih je bilo videti, da se bo v glavnem odvijala borba med tremi igralci za osvojitve prvega mesta, med Malijem, Zbiljem in Zorkom. Sele v finišu si je Zorko z zmago nad neposrednima tekmečema prepričljivo zagotovil najvišji naslov ter z naskokom dveh točk osvojil prvo mesto. Tudi dva stara veterana šaha Zbilj in Jan sta pokazala, da še nista za staro šaro ter sta tudi v končni razvrstitvi na precej visokih mestih.

ŠAH

Končni vrstni red: 1. Branko Zorko, ŠD Jesenice, 10,5 točk, 2. Henrik Zbilj, ŠD Kranj, 8,5, 3. Slavko Mali, Radovljica, 8, 4. Martin Jan, Jesenice, 7,5, 5. Edo Roblek, Jesenice, 7,5, 6. Marko Hudnik, Jesenice, 7, 7. Jože Prestrl, Lesce, 7, 8. Anton Krničar, Jesenice, 6,5, 9. Ljubo Djordjevič, Kranj, 6, 10. Hugo Zaplotnik, Kranj, 4,5, 11. Janéz Ciuha, Jesenice, 3, 12. Vinko Zorman, Javornik, 1,5, 13. Izidor Korošec, Jesenice, 0,5 točk.

Prvak šahovske podzveze Gorenjske za leto 1968 je postal Jeseničan Branko Zorko ter si je s tem pridobil pravico nastopa na članskem prvenstvu Slovenije.

Z.

Rokomet

Radovljica : Jesenice 35 : 26

Igrišče v Radovljici. Pred okoli 200 gledalci je tekmo sodil Humer iz Podbrezj.

Jesenice: Dragojevič, Prešeren 4, Pogačnik 5, Vidic 5, Mlekuž 8, Gorup 3, Sturm 1.

Po velikem uspehu naših rokometašev v srečanju s Kranjsko goro, ko so na domačem igrišču premagali goste z rezultatom 28:9, so preteklo nedeljo nastopili proti moštvu Radovljice, ki je na prvem mestu GRL brez izgubljene tekme v letošnji sezoni. Naši rokometaši so objektivno pričakovali poraz, tem bolj, ker so v Radovljico odšli brez najboljšega strelca Zmitka s samo sedmimi

igralci, od katerih je Sturm zaradi poškodbe roke samo statiral.

Toda dogodki na igrišču so pokazali, da se naši kljub stalnemu vodstvu domačinov lahko uspešno upirajo gorenjskim prvakom, kar je tudi potrdil rezultat 21:17, 23:21, 25:23.

Čim bolj pa se je tekma bližala koncu, tem bolj je sodnik Humer grešil v škodo našega moštva. V zadnjih petih minutah pa so živi Jeseničanov zaradi slabega sojenja povsem popustili, kar so domačini pametno izkoristili in slavili zaslužno zmago 35:26.

D. D.

Judo

VI. kolo slovenske lige

V Kranju je bil v nedeljo eden od turnirjev zadnjega kola re. bliške lige v judu. Srečale so se ekipe Olimpija II, Triglav, Alpina in Jesenice II. Obakrat sta bili uspešni Olimpija II in Triglav, medtem ko sta Alpina in Jesenice II obe tekmi izgubili. Vendar pa poraz Alpine ni tako boleč, saj je nastopila samo s štirimi tekmovalci namesto s sedmimi, medtem ko je naša druga

ekipa pretrpela dva huda poraza. Na lestvici zahodnega dela republiške lige smo predzadnji, vendar kaže, da ne bomo izpadli, ker sta izločena le zadnja dva iz vsake skupine.

REZULTATI: Triglav : Jesenice II 10:2, Olimpija II : Alpina 10:4, Jesenice II : Olimpija II 1:13, Alpina : Triglav 4:10.

Kučina

Misli

Mladina pozna bolj ljubezen kot lepoto.

Običajna pretveza tistih, ki so drugim v nesrečo je, da jim hočejo dobro.

Kdor nima poštenja pri uživanju, ta se v resnih zadevah le še pretvarja, in kdor ni v uživanju človeški, bo bržčas okrutne narave.

Od kupčije s častjo ne zabogaš.

Vauvenargues

Odbojka

Borbenost zmagala

... v Črnučah

Jeseniški odbojkarji so slavili že tretjo zmago v I. slovenski republiški ligi. V Črnučah so premagali domače moštvo Savā z rezultatom 2:3 (11:15, 15:11, 14:16, 15:10, 7:15). Moštvo je nastopilo v naslednjem sestavu: Krevsel, Potočnik, Bogataj, Kavčič, Rössler, Bergelj, Pristov.

Jeseniško moštvo je dopotovalo na vroč teren v Črnuče okrnjeno, brez Smitka in Bajta.

Tekma je trajala več kot dve uri, ekipi pa sta se borili za vsako točko. Moštvo nasprotnika sestavljajo starejši, izkušeni igralci, pa tudi mladi, ki v moštvo vnašajo polet. Vsi Jeseničani so igrali dobro v polju, zatajili pa so tolkači. Odlikovali so se Rössler, Krevsel, Kavčič in Bergelj, prav vsi pa so bili borbeni. Sodnik Brajnik je sodil brez pravega kriterija in je oškodoval obe ekipi.

S to zmago so Jeseničani za sedaj skupaj s Kanalom na prvem mestu brez izgubljene tekme. Ker je favorit prvenstva OK Ljubljana doma nepričakovano izgubil z Mariborom, bo boj za prvo mesto postal še zanimivejši.

V nedeljo, 12. maja bosta na igrišču Podmežakljo dve odbojkarjski tekmi. Ob 9. uri bo tekma I. republiške lige za ženske med domačo ekipo in Kamnikom, ob 10. uri pa bo tekma moških ekip OK Jesenice : OK Braslovče.

ZP

...in na Ravnah

Občinska zveza za telesno kulturo Ravne na Koroškem je v okviru praznovanja 1. maja organizirala mednarodni odbojkarjski turnir. Na njem so sodelovali: OK Fu-

žinar — Ravne, OK Spartak iz Madžarske in OK Jesenice.

V svoji prvi tekmi so se Jeseničani pomerili z doslej neznanim nasprotnikom Spartakom, ki je v lanskem sezoni v I. madžarski ligi, ki šteje 18 članov, zasedel šesto mesto. Ekipo sestavljajo večinoma mladi igralci, njihova povprečna starost je 19 let. Ekipo financirajo mala obrtna podjetja.

Tekma se je končala z zmago Jesenic z rezultatom 2:0 (15:11, 18:16).

Igra je bila zanimiva. Spartakovi igralci so se odlikovali v obrambi, Jeseničani pa v napadu, kar jim je tudi prineslo zmago. Posebno zanimiv je bil drugi set, ko so Jeseničani vodili že z 12:3, pa je nasprotnik rezultat izenačil in se je set končal šele pri rezultatu 18:16.

Najzanimivejša je bila tekma med OK Fužinar in OK Jesenice, OK Fužinar uspešno nastopa v II. zvezni ligi. Jeseničani so zaslužno zmagali z 2:0 (15:11, 15:12). Priznali so tako dovršeno igro, da so jim dajali priznanja tudi sicer nenaklonjeni domači gledalci.

Ob koncu turnirja so Jeseničani kot zmagovalci prejeli dragocen prehodni pokal OZTK Ravne in dobili vabilo, da se turnirja udeleže tudi naslednje leto.

ZP

Misli

Krivično je zahtevati od ljudi, da bi iz spoštovanja do naših nasvetov storili tisto, česar sami po sebi ne bi hoteli.

Kdor je rojen za to, da uboga, bi ubogal celo na prestolu.

Vauvenargues

Na večeru **SPORT V BESEDI IN SLIKI**, ki ga je organizirala propagandna komisija ŠD Jesenice, je sodeloval tudi najboljši jugoslovanski telovadec **MIRO CERAR**. Razgovor z njim je vodil novinar Henrik Ūbeleis